

„Na homogeni, gospodarski in socialni osnovi jugoslovanstva bomo gradili zdravo in močno državo.“

(Bogoljub Jevtič)

5. maja

bomo položili tej Jugoslaviji temeljni kamen - Zato glasujte vsi neustrašeno za listo preds. vlade Bogoljuba Jevtiča

Mesečna naročnina 20 Din, za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 3355. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Pred podpisom konkordata
Živahno volilno gibanje
Ban dr. Puc na inšpekcijskem potovanju
Veliki govor dr. Stojadinovića
Nemci prepričani o zmagi Jevtiča
Kmetijska šola za Prekmurje
Ali je slovenstvo v naši državi ogroženo?

Št. 13

Izhaja dnevno razen ponedeljka in dneva po prazniku

V Ljubljani v sredo, dne 1. maja 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Pred podpisom konkordata

Na zagrebškem shodu je presenčil predsednik vlade Bogoljub Jevtič javnost z veliko novico, da so bila konkordatska pogajanja pravkar zaključena in da bo v kratkem podpisan med sv. stolico in našo vlado konkordat.

Je to v resnici velika novica, kajti leta in leta so že trajala konkordatska pogajanja, ki pa kljub dobri volji na tej in na oni strani vendarle niso mogla priti do srečnega zaključka. Vedno so se pojavili kakšni novi zadržki, da je bila sklenitev konkordata vedno znova odložena.

Da so bile sedaj vendarle premagane vse težkoče, bo sprejela tako vsa jugoslovanska, ko tudi vsa katoliška javnost z odkritim zadoščenjem. Vsa jugoslovanska, ker je s sklenitvijo konkordata rešeno zadnje vprašanje, ki je še ostalo nerešeno po vojni. Ne bo s tem utrjeno samo stališče Jugoslavije po kulturnem svetu, v katerem je vpliv katoliške cerkve močan in silen, temveč sklenitev konkordata je tudi za nujno konsolidacijo Jugoslavije prvostopne važnosti. Konkordat pomeni popolno izpolnitev vseh stremiljenj jugoslovanskih katoliških državljanov in s tem je za notranji mir v Jugoslaviji ustvarjena krepka in čvrsta podlaga. Ker so že pred tem bili popolnoma urejeni s posebnimi zakoni odnosi med državo in pravoslavno, muslimansko in židovsko vero, je sedaj s sklenitvijo konkordata dosežen popoln sporazum tudi med državo in katoliško cerkvijo. Tako je verski mir v Jugoslaviji za vedno zagotovljen. Za nemoten razvoj notranjega življenja pa je verski mir eden prvih pogojev.

Tudi brez konkordata je uživala v Jugoslaviji katoliška cerkev vse pravice od države priznane in podpirane cerkve. — Menda je bil to tudi eden razlogov, da so bila konkordatska pogajanja tolikokrat prekinjena, ker je pač tudi brez konkordata vladalo v Jugoslaviji med državo in katoliško cerkvijo dobro razmerje. Če so bila sedaj konkordatska pogajanja pospešena in tudi srečno zaključena, potem je v tem pač jasn dokaz, da je hotela Jugoslavija poudariti svojo odločno voljo, da živi s katoliško cerkvijo ne le v dobrih, temveč v najboljših odnosih. Vlada Jugoslavije je s svojim prizadevanjem za sklenitev konkordata izrekla obenem katoliški duhovščini svoje priznanje za njeno delo na narodnem polju in za njeno zvestobo v službi naroda.

Na drugi strani pa moramo smatrati sklenitev konkordata tudi kot priznanje Valikana, da Jugoslavija zvesto nadaljuje tradicije predvojnne Srbije, ki je vzorno uredila svoje odnose s katoliško cerkvijo, čisto v duhu tolerantnega jugoslovanskega pregovora: brat je mio, koje vere bio. Tako je obojestransko zaupanje premagalo vse ovire in ustvarjena je trdna podlaga za sodelovanje cerkve in države v korist moralnega dviga naroda. Po težkih posledicah svetovne vojne je to sodelovanje še zlasti potrebno.

Sodeč po konkordatih, ki jih je sklenil Valikan z drugimi državami, bo tudi namen najnovejšega konkordata ta, da cerkev čim bolj izloči iz strasti političnega boja, da jo s tem čim bolj usposobi za njeno visoko poslanstvo. Da bo to v korist tako cerkvi, ko tudi državi, je izven vsakega dvoma. Tudi v tem je jasnivo za konsolidacijo notranjih razmer v Jugoslaviji.

Sklenitev konkordata z Valikanom je veliko dejanje, ki utrjuje pozicijo Jugoslavije na znotraj in na zunaj. Da je tudi sklenitev konkordata zvezana z imenom vlade g. Bogoljuba Jevtiča, je nov dokaz, da je ta vlada krenila v vsakem pogledu na novo pot ter da z obćudovanja vred-

Nemške podmornice

Anglija se boji novega tekmovanja v pomorskem oboroževanju

Nemčija ni še izrekla zadnje besede — Strah pred novim nemškim „dovršenim dejstvom“

London, 30. aprila, d.

Od berlinskih posvetovanj britanskih državljanov s Hitlerjem, se angleška javnost zelo zanima za nemško pomorsko oboroževanje in spremlja z veliko pozornostjo pomorske zahteve tretjega rajha. V angleških listih so se zadnje čase pojavile vesti o tajnem oboroževanju Nemčije na morju, vmes pa je tudi prišlo poročilo o pripravljanju nemško-britanske pomorske konference. Ta konferenca naj bi se po mnenju londonskih krogov dotikala seveda samo tehničnih vprašanj in bi načelno vprašanje pustila zaenkrat še odprta.

Nemško oboroževanje in Anglija

Pred dnevi je o pomorskih odnosih Anglije in Nemčije napisal nekaj zelo tehtnih misli švicarski list »Neue Zürcher Zeitung«, ki je razne zanimive podatke očitno črpal pri dobro informiranem viru. V članku se povdarja, da se Anglija dobro zaveda nevarnosti novega pomorskega oboroževanja Nemčije, nevarnosti, ki je med dobrimi dvajsetimi leti že povzročila vstop Anglije v svetovno vojno. Pa tudi Nemčija se zaveda, da je Tirpitzova politika drago plačala. Hitler je stalno trdil, da se mora Nemčija varovati napak Tirpitzove predvojne politike. Tako bolj je sedaj presenetila londonska vest, da se pripravlja posebna nemško-angleška pomorska konferenca, ko sta pa Simon in Eden ob priliki svojih razgovorov v Berlinu mogla že spoznati, da zahteva Nemčija zase pravico, da sme postaviti floto, ki naj bi predstavljala vsaj tretjino angleške flote in je angleška vlada smatrala to nemško zahtevo za nemogočo. Če bi se pomorska oborožitev Nemčije v navedenem proporcij dejansko izvedla, tedaj bi Nemčija uživala v Severnem morju ne samo enakopravnost, marveč premoč nad britansko floto, kajti Anglija v miru ne more imeti vse svoje flote koncentrirane doma. Priznanje primorske enakopravnosti katerikoli continentalni sili bi bilo v nasprotju z angleško tradicijo, ki jo angleški admirali še vedno skrbno čuvajo, čeprav je zračno oboroževanje zadnjih let že precej omajalo upravičenost te teze. Nemška vlada se je torej s svojo zahtevo izpostavila nevarnosti, kateri se je Hitler prvotno želel izogniti.

Nemške zahteve

Nemčija se tudi po konferenci v Stresi in po zenevski obsodbi še vedno trudi, da bi Anglijo odvrnila od skupne fronte s Francijo in Italijo. Kakor hitro je zapazila, da njena zahteva v Londonu ni našla pravega odmeva, se je začela umikati. Berlinski korespondent uglednega londonskega lista »Times« sporoča, da je Nemčija svojo prvotno zahtevo po priznanju svoje mornarice v višini ene tretjine britanske flote že precej skrčila. Korespondent »Timesa« je namreč v dobro informiranih berlinskih krogih zvedel, da bi Nemčija želela zaenkrat zgraditi samo 5 bojnih ladij, torej samo toliko, kolikor jih ima Anglija v svojih vodah doma. Nadalje bi Nemčija zahtevala pravico do 17 križark (nasproti 23 angleških), 50 torpedovk (nasproti 80 angleških), in 20 do 25 podmornic (nasproti 80 angleških). Korespondent »Timesa« pristavlja, da je za razjasnitev vseh teh problemov zaenkrat dovolj časa na razpolago, kajti moderne flote ni mogoče naenkrat zgraditi. Angleški dopisnik je prepričan, da se Nemci na vse načine trudijo, da bi se izognili pomorskemu tekmovanju z Anglijo. Tega problema sta se v svojih razgovorih v Berlinu dotaknila tudi Simon in Eden, toda samo površno, kajti nemške zahteve so osnovane na

no vztrajnostjo in doslednostjo vodi svojo politiko sporazuma in sodelovanja z vsemi, ki so dobre volje. Cisto v liniji te ustvarjajoče politike sodelovanja je tudi sklenitev konkordata in tako je vlada g. Bogoljuba Jevtiča znova z dejanjem dokazala, da je njen program živa realnost. Vrata za sodelovanje so sedaj vsem na široko odprta, na njih, ne na vladi g. Jevtiča, je, da do tega sodelovanja tudi pride.

širši bazi in Nemci ne mislijo staviti svojih zahtev glede vseh kategorij brodov. Švicarski list nato ugotavlja, da je Nemčija svoje prvotne pomorske zahteve reducirala šele tedaj, ko je uvidela, da je njena zahteva v prvotni obliki nalezela na neugoden sprejem pri angleških zastopnikih. To pa še ne pomeni, da se je Nemčija večjim pretenzijam odpovedala.

Prej ali slej bo postavila zahtevo glede kolonij in na tej bazi bo mogla tedaj tudi v pogledu svojega pomorskega oboroževanja zahtevati več. Ze berlinski dopisnik »Timesa« trdi, da je Nemčija tekom berlinskih posvetovanj s Simonom in Edenom označila svojo zahtevo glede kolonij kot prestižno zadevo Nemčije. Seveda zaenkrat ta zahteva še ni aktualna in tudi ne more tvoriti pogoja za povratek Nemčije v Zenevo. Toda značilno je, da je moral tudi ta najuglednejši angleški list, ki je zadnje čase ugodno beležil vse dobre strani nemške politike, angleški javnosti vendarle servirati vest, da se utegne tudi ta položaj kasneje spremeniti, ko bo Nemčija tudi glede pomorske oborožitve stavila Angliji večje zahteve.

Novo presenečenje?

V angleških krogih je povzročilo veliko začudenje že samo dejstvo, da se je Nemčija odločila za zgraditev novih podmornic tik pred napovedanimi angleško-nemškimi razgovori v Londonu. Tu mislijo, da so hoteli Nemci s tem svojim korakom spet postaviti svet pred novo — dovršeno dejstvo, kakor so to že storili z zakonom o obvezni vojaški dolžnosti z dne 16. marca t. l. Nemčija se je po mnenju takajšnjih krogov hotela s tem že v naprej dobro zavarovati proti morebitnim angleškim ugovorom. Čeprav se Angleži ne boje, da bi se spričo tega novega nemškega koraka razvila pomorska tekma med Anglijo in Nemčijo, kakor je bil to že slučaj leta 1913, se vendar v polni meri zavedajo nevarnosti, ki jim s te strani preti.

Angleška javnost zdaj z napetostjo pričakuje, kakšno stališče bo v pogledu te nove nemške kršitve zavzela angleška vlada. List »Observer« se celo sprašuje, ali ne bi bilo najboljšje že sedaj odpovedati bilateralne razgovore z nemškimi eksperti, ki so, kakor znano, določeni za

sredo maja. Pričakuje se, da bo v spodnji zbornici prišlo do več vprašanj glede nemškega pomorskega oboroževanja. Angleški listi se zelo obširno pečajo z zadnjimi vestmi o napovedani gradnji novih nemških podmornic.

Komentarji angleških listov

»Observer« je mnenja, da bo nemška vlada pripravila kmalu novo presenečenje in tako povzročila novo diplomatsko krizo v Evropi. »Sunday Times« zatrjuje, da so bili izdelani načrti za nemške podmornice že proli koncu lanskega leta in da se je nemška vlada odločila za njih takojšnjo zgraditev že pred 15 dnevi. List »Sunday Chronicle« podčrtava važnost posvetovanj, ki se bodo vršila v Londonu glede na obrambo britanskega imperija med londonsko vlado in zastopniki dominionskih vlad. Lista »Sunday Express« in »People« potrjujejo »Timesovo« vest o nemških zahtevah. Po teh vesteh zahteva Nemčija že sedaj 5 velikih bojnih ladij, 16 križark, 50 torpedovk in 50 podmornic. Oba lista sicer pričakujeta, da se bo Anglija tej nemški zahtevi odločno uprla, vendar pa je kljub temu zelo verjetno, da bo Nemčija ta svoj pomorski program izvedla tudi brez pristanka drugih veseli.

Angleški protest

London, 30. aprila. AA. Navzle izjavi, ki jo je zunanji minister sir John Simon dal sinoči v spodnji zbornici v zvezi z nemškim pomorskim oboroževanjem, mislijo v poučenih krogih, da bo Velika Britanija po vsej priliki v kratkem poslala v Berlin protestno noto zoper novo kršitev versajske mirovne pogodbe.

London, 30. aprila. AA. Današnji »Daily Express« pravi, da je nemška vlada včeraj zahtevala od britanske vlade, da naj se odlože britansko-nemški pomorski razgovori, ki bi se imeli začeti prve dni meseca maja. Nemška vlada utemeljuje to zahtevo s sedanjim političnim ozračjem, češ da se ji to ozračje zdi neugodno za te razgovore. Razen tega bi nemška vlada hotela začeti ta pogajanja šele tedaj, ko bo Hitler z velikim govorom v rajhstagu jasno opredelil nemško zunanjo politiko.

V pričakovanju franco-sko-ruskega sporazuma

Nadaljevanje razgovorov —

Prvi glasovi o vsebini pakta

Razgovori Laval—Potemkin

Razgovori med Lavalom in Potemkinom so se včeraj nadaljevali. Trajali so pozno v noč in se zdí, da se pogajanja bližajo koncu in da se bodo danes zaključila. Razširjajo pa se še vedno tudi skeptične vesti, ki pravijo, da pogajanja še niso končana in da Laval na današnji seji ministrskega sveta ne bo še predložil izdelanega načrta franco-sko-ruske pogodbe. Potrjuje pa se obenem, da so juristi že od sobote na delu za stilizacijo pogodbe.

Danes odobrite?

Pariz, 30. aprila. AA. Po najnovejših informacijah prevladuje mnenje, da je redakcija franco-sko-sovjetskega pakta končana in da bo ministrski svet na svoji današnji seji pakt potrdil. V tem primeru bosta zunanji minister Laval in sovjetski poslanik Potemkin že nocoj ali pa jutri dopoldne pogodbo parafirala. Dan Lavalovega obiska v Moskvi se ni dokončno dogovorjen, verjetno pa je, da bo Laval odpotoval 8. maja. Francoski zunanji minister bo naj-

prvo obiskal Varšavo, odtod pa nadaljuje pot v Moskvo.

Kakšen bo sporazum?

Pariz, 30. aprila. 6. Današnji »Excelsior« piše, da bodo glavne določbe franco-sko-sovjetskega pakta naslednje:

1. sporazum se bo ravnal po določbah čl. 10., 11., 15., 16. in 17. pakta o Društvu narodov,
2. sporazum ne bo v nobenem primeru oviral locarnskega pakta,
3. medsebojna pomoč na podlagi pravične vzajemnosti bo določena tako, da ostanejo na eni strani pravice Društva narodov neokrnjene, na drugi strani pa na pomoč ne bo treba mnogo čakati,
4. v sporazumu bodo tudi pojasnila posameznih določb, tako da odpadejo bodoči spori glede razlage,
5. sporazum ne bo usmerjen proti nobeni državi, pač pa bodo lahko vse pristopile, če bodo hotele prevzeti dolžnosti in pravice razširjenega varnostnega sistema za vzhodno Evropo v okviru Društva narodov.

Živahno volilno gibanje

V Sloveniji

Ljubljana, 30. aprila.

Čeprav je bila situacija v vseh srezih naše banovine že v početku prav dobra, vendar pa nam poročajo z vseh strani, da je od ure do ure še boljša in naravnost izvrstna. Že danes lahko brez vsega pretiravanja trdimo, da je zasigurnih najmanj 80 odstotkov vseh oddanih glasov za državno listo predsednika vlade g. Jevtića. Vse dosedanje omahljivce sta pa zlasti shod v Ljubljani, prav tako pa tudi poročila o zagrebškem shodu ministrskega predsednika Jevtića premaknila s takim sunkom, da so po abstinenci spodmaknjena tla. Navzlic abstinencem gibanju z nekaterih strani se že danes jasno vidi, da bo udeležba pri nedeljskih volitvah najmanj tako velika, kakor je bila pri volitvah pred 6. januarjem 1929. Saj so celo voditelji abstinence končno uvideli, da je evanĝelij negativizma že povsem obledel spričo dejanj in dela sedanjih vladnih moč.

Značilno za našo trditev o odločitvi dosedanjih omahljivcev in celo o sklepih dosedanjih opozicionalcev v naši banovini, je poročilo, da so tudi socialisti v laškem srezu uvideli korist sodelovanja z državno listo in se bodo odločili za enega od kandidatov Jevtićeve liste.

Vsi kandidati državne liste neprestano prirejajo shode z največjo udeležbo. Njih izvajanja vzbujajo povsod le odobravanje, saj je naš kmet po dosedanjih delih Jevtićeve vlade popolnoma preverjen, da bo vlada po volitvah še z večjo verno skrbela zanj in mu pomagala iz sedanjega težkega stanja. Kandidati v resnici tudi nimajo težkega dela, saj jim ni treba mnogo govoriti, ker prav za prav kar s prstom lahko pokažejo, kaj je naša banovina dobila od tedaj, odkar vodi državno krmilo g. Bogoljub Jevtić. Ta dela pa niso končana z enim udarom, temveč so z večino takega značaja, da zahtevajo nadaljevanje. Sedanja ukrepi in dela so samo temelji nadaljnjega dela, ki nas bo rešilo ne samo iz sedanjega težkega položaja, temveč bo naši banovini vrnilo nekdanje blagostanje in zadovoljnost. Kdo je pa danes še tako nespameten, gluh in slep, da bi podrl temelje, kamor hoče država spet trdno postaviti vse naše gospodarstvo.

Najlepše uspele zbrane, ki je bilo na njih tudi po več sto zavednih kmetovalcev, sta zadnje dni imela kandidata Reich in Skuhala v Ljutomeru, Ivanjcih, Negovi, Kamensčaku, Starinovi vasi, Mali nedelji, Vrhuju in Strigori. Opozicija v teh krajih ob banovinski meji je popolnoma utihnila, ker ne more agitirati z lažmi, ko kmetje sami na svoje oči vidijo dela in občutijo prve koristi najrazličnejših uredb Jevtićeve vlade. Prav tako uspešne shode sta imela te dni tudi inž. Pavlin in dr. Režek skoraj po vseh občinah novomeškega sreza. Zlasti impozantna sta bila pa shoda v Smihelu in Stopičah. Enako imata lahko delo inž. Fran Zupančič in g. Horvatič v krškem srezu. Prav tako pa tudi g. Lovšin in dr. Koce v črnomeljskem ter Arko in dr. Lovrenčič v kočevskem srezu.

Od prejšnjih vlad skoraj pozabljeni in zapostavljeni Dolenjski je od Jevtićeve vlade dobila prav za prav več, kakor vse ostale pokrajine Slovenije. Omeniti moramo samo elektrifikacijo in vodovode, saj bo samo vodovod za Suho krajino meril 100 km. Nadalje vodovod za Belo krajino, železnico št. Janž-Sevnica, najrazličnejše ceste, predvsem pa seveda tudi zagotovilo, da prav v kratkem dobimo tudi najkrajšo in najsmotrenejšo zvezo Ljubljane z morjem. Sedanja vlada je v resnici mnogo popravila tega, kar so na Dolenjskem zamudile druge vlade! Načrtov ima pa še toliko, da nam z Dolenjskega ne bo treba več poslušati pritožb.

V črnomeljskem srezu so bili sijajni shodi v Črnomlju, Semiču in Adlešičih, v metliškem srezu v Radatovičih, Gradcu, Velikih Laščah, Bušnji vasi in drugod. V kočevskem srezu v Kočevski Reki, Banjaloki, Fari, Vrhu, Kuželju, Gotenici, Velikih Laščah, Dobropolju, Robu, Ortneku, Turjaku, Mozlju, Koproniku, Dolenji vasi, predvsem pa seveda tudi v Ribnici in v Kočevju. Vse občine so pravzaprav že imele shode, in tudi že manjše vasi in vsa Dolenjska je že danes odločena, da bo dala svoje glasove tistemu, ki ji nosi boljše čase. To je pa predsednik vlade g. Jevtić s svojimi kandidati.

Tudi Gorenjska je nad vse živahna in gorenjski kandidati se nič manj ne gibljejo od dolenjskih in štajerskih. V radovljiskem srezu so imeli zadnje dni shode za Jevtićevo listo v Boh, Bistrici, na Jesenicah in Dobravi, na Dovjem, v Kranjski gori, Lescah, v Radovljici, na Javorniku in v Mošnjah, v Kamni gorici, Zirovnici in Podnartu. Vsi shodi so bili izvrstno obiskani, da o velikanskem uspehu Jevtićeve liste ni niti najmanjšega dvoma več.

Tudi iz Prekmurja prihajajo najboljše vesti. Za volilne shode kandidatov državne liste vlada v obeh prekmurjskih srezih uprav ogromno zanimanje in na vseh shodih so se volilci odločno izrekli proti opozicionalnim listam, ki se jim vsiljujejo čez mejo banovine.

Tudi poročila iz Maribora so presenetljivo ugodna. Na levem in desnem bregu Drave de-

lujejo kandidatje z vso verno in zares razveseljivim ter gotovim uspehom.

Od vseh strani prihajajo le dobre in nikakor pretirane vesti. Posebno velike uspehe ima minister dr. Marušić v ljubljanski okolici in v logaškem srezu, kjer je imel že skoraj v vsaki vasi shod ali pa vsaj dobro obiskane sestanke. Možno so se kmetje povsod po teh krajih izrekli za politiko gospoda Jevtića in njegovega najbližjega pomočnika g. dr. Marušića. Kakor so svojega kandidata dr. Marušića doslej imenovali kmečkega bana, tako ga logaški in ljubljanski okoliški kmetje sedaj imenujejo »našega ministra«.

Kandidatje opozicionalnih list so povsod v največji zadregi, saj volilec ne morejo pokazati drugega, kakor neenotnost svojih voditeljev. Dosedaj so se vedno ravnsali med seboj, skavali so se tudi že v naši banovini in danes sploh ne vedo pri čem in kje so. S tim rovarjenjem, lažmi in intriganjem ter z

uprav zločinskimi vestmi se hočejo afirmirati v širokih plasteh neukih ljudi. Ali niti tu nimajo več uspeha agitatorji opozicije, ker so voditelji opozicije premalo poučeni o naših ljudeh in jih smatrajo še vedno za nepismene in za zaostale, ki jim lahko obesijo vsako neumnost. Naš človek mnogo čita in zato tudi mnogo ve, da lahko sam razsoja, kaj je prav in pametno.

Kandidatje državne liste in njih prijatelji so torej v naši banovini povsod pri delu z največjim požrtvovanjem in pridnostjo. Imajo uprav prekrasne uspehe. Stvar je namreč popolnoma enostavna! Kmetje so namreč danes vsi že sami od sebe najboljši agitatorji za državno listo, saj iz vladnih dejanj vidijo, kdo jih brani in jim prinaša koristi. Volilci so sami globoko preverjeni, da pomeni abstinence pri nedeljskih volitvah le veliko nesrečo za naše kraje. Kmet prav dobro ve, da zato tudi vsakdo mora storiti svojo dolžnost in se pokazati moža, ki mu ni le za danes, temveč računa tudi na jutri.

V ostalih predelih države

Beograd, 30. aprila. b. Po velikonočnih praznikih, ki so bili lepi in polni solnce, se je v prestolnici pričelo zopet z rednim delom v vseh ministrskih resorih. V vseh političnih krogih je mrzlično razpoloženje, ki se stopnjuje, čim bolj se bliža dan volitev. V Beogradu delujejo posebne volilne pisarne za listo g. Bogoljuba Jevtića, ki so razdeljene po posameznih četrtih. Iz vseh krajev prihajajo na glavno volilno pisarno poročila o sijajnem razpoloženju naroda za listo g. predsednika vlade. Neštevilni shodi, ki jih prirejajo sreski kandidati po deželi, pričajo, da se bo narod udeležil to pot volitev v rekordnem številu. O abstinenci sploh ni govora. Tudi to pot bodo volilci izpolnili svojo državljansko dolžnost kot en mož. Tudi nasprotniki sedanjega režima, ki opazujejo razpoloženje med narodom, napovedujejo vladj Bogoljuba Jevtića na dan 5. maja veliko zmago.

Ban dr. Puc na inšpekcijskem potovanju

V Mozirju

Se preden je gosp. ban dr. Puc zapustil tla gornjegrajskega sreza, mu je Mozirje, znana nacionalna trdnjava, hotela izreči svoj pozdrav. Pred Sokol domom, kjer so zbrani Mozirčani, ga je nagovoril banski svetnik Gorčar, ter mu želel dobrodoščilo.

G. ban je v zahvalnem govoru poudarjal visoko nacionalno zavednost trga Mozirja, ki je v težkih časih pred osvobojenjem visoko dvigalo narodni prapor. Posebej je gosp. ban pozdravil ustanovitelja mozirskega Sokola, gosp. Lipolda, dalje predstavnike sokolstva in drugih organizacij, ter po ogledu sokolskega doma nadaljeval vožnjo proti Dobrni.

V Dobrni

Čeprav obisk v Dobrni uradno ni bil najavljen, se je ljubko zdravilišče z veliko ljubeznijo pripravilo, da sprejme svojega vrhovnega šefa. Gromko so odmevali streljivo možnarjev od okoliških ribov. Pred slavolokom zbrana množica, dalje predstavniki duhovščine, sokolstva, gasilstva, mladine in precejšnje število zdraviliških gostov so spoštljivo pozdravili g. bana.

Prvo dobrodoščilo mu je spregovoril upravnik zdravilišča svetnik Ster, ki je prošil za naklonjenost merodavnih činiteljev za zdravilišče, ki vrši važno nalogo ne samo v zdravstvenem oziru, temveč z ozirom na svojo povezanost z okolico in njenim prebivalstvom tudi v nacionalnem, političnem, kulturnem in socialnem pogledu.

Gospodu banu so izrekli svoje pozdrave še župan Dragajnar, dekan Zagar in župnik Urlep, zastopniki sokolstva itd., na kar se mu je poklonila skupina mladine z lepimi verzmi ter mu izročila šopek.

G. ban se je zahvalil za nepričakovani sprejem, naglašajoč veliko važnost zdravilišča. Pozval je prebivalstvo, naj dela po znani pri-slovici »Sloga jači, nesloga pa tlače«. S tem bo koristilo ne samo domačemu kraju, temveč vsej državi.

Zvečer sta gasilno društvo in pevsko društvo v Dobrni priredili na čast g. bana bakljado in podoknico.

V Slov. Konjicah

Vkljub deževnemu vremenu so se že zgodaj zjutraj začeli zbirati zastopniki raznih društev v Konjicah s konjiško šolsko mladino ter napolnili s šolsko mladino vred ves za to določeni prostor, najmanj petsto ljudi s sreskim načelnikom dr. Kovačem na čelu. Od zastopanih organizacij so bili: za Zvezo kmetskih fantov in deklet tov. Bezenšek, za Sokola brat Križnič, za gremij trgovcev g. Žumer. Polnoštevno so bili zastopani gasilci in župani sreza ter predstavniki živinorejske organizacije sreza.

Burno pozdravljen je prispel g. ban dr. Dinko Puc točno ob desetih z avtomobilom, v spremstvu tajnika dr. Broliha in zastopnika presbira g. Zobca. Po pozdravu zupanov je ponovno toplo pozdravljen g. ban izpregovoril in izjavil: Prišel sem med vas in se zavedam, da vaši pozdravi veljajo predvsem našemu mlademu kralju (Burni vzkliki: Živio Kralj!), v drugi vrsti pa naši dragi domovini. Vidimo veliko tragedijo, ki nam grozi vse razdreti. Zavedati se pa moramo, da imamo močno državo in to, kar imamo pred očmi, naj nas drži in spaja, ne pa to, kar je bilo v preteklosti.

Nadalje je omenil g. ban sovražnike, notranje in zunanje, proti katerim se moramo združiti kakor en mož.

Pozabili moramo borbe preteklosti, ki so nas samo razdvajale in uničevale naše združništvo in vse gospodarstvo.

G. ban je zbranemu ljudstvu poudaril, da hoče biti vsem pravičen sodnik. Kraljevska banska uprava dela z največjim trudom in neumorno za napredek vsega naroda; ima desetleten načrt za javna dela, ki se sistematično izvršuje. Ni pa mogoče ozdraviti vseh težav naenkrat. S pametno in pravilno razdelitvijo bremen moramo složno ozdraviti vse naše gospodarstvo. Pomagati si moramo skupno. Zadovoljen z lepimi sprejemom, je zaključil: »Naj živi naš vrli narod, naj živi naš konjiški srez!«

Po sprejemu je odšel g. ban na sresko načelstvo, kjer je sprejemal razne deputacije. Najprej je izpregovoril uradnikom načelstva, nato županom sreza, nato je sprejel deputacijo Pododbora kmetskih fantov in deklet ter ostale deputacije, ki so se za to prijavile.

Ljudstvo je iskreno pozdravljalo g. bana in videlo v njem človeka, ki misli resnično pomagati vsemu narodu. Iz Konjic se je odpeljal v Laško.

Imenovanje učiteljev novincev v Dravski banovini

Beograd, 30. aprila. Minister prosvete je postavil v Dravski banovini sledeče učitelje in učiteljice:

Müller Anton v Zabrdo, srez Kranj; Rostaher Helena v Dev. Marija v Brezju, srez Maribor desni breg; Poderžaj Justina v Zgor. Polskavo, srez Maribor desni breg; Frangeš Terezija v Tišino, srez Murska Sobota; Bertonec Julijana v Loko pri Zuznu, srez Smarje; Arko Flera v Dobrovec, srez Maribor desni breg; Vollmaier Marija v Vuzenico, srez Dravograd; Vagan Marija v Dol. Bistrico, srez Dol. Lendava; Stercig Cecilija v Zalog, srez Kamnik; Stariha Zorka v Kočevsko Reko, srez Kočevje; Seliskar Marija v Planino, srez Črnomelj; Maver Angela v Čatež, srez Novo mesto; Dobaja Južica v Vučju vas, srez Ljutomer; Nežić Olimpija v Trnje, srez Dol. Lendava; Weisk. Karolina v Runeč, srez Ptuj; Pišec Ana v Sv. Jurij, srez Maska Sobota; Kobal Viljemina v Prečno, srez Novo mesto; Sošić Albina v Kal pri St. Janžu, srez Krško; Repoš Friderika v Vrh pri Sv. Treh kraljih, srez Logatec; Malinger Milena v Gančane, srez Dol. Lendava.

Imenovanja in premestitve

Beograd, 30. aprila. b. Napredovali so: Za višjega svetnika pri generalni direktiji drž. železnice v Beogradu v IV. skup. I. stopnje Dolinar Josip in Podbregar Franc. V IV. II. so napredovali višji svetniki Gregorčič Franjo, Briski Josip in Jošt Josip. V VIII. položajno skupino za inspektorje pa so napredovali pri isti direktiji Segula Rudolf, Mihelič Maks. v IV. skup. višji kontrolorji: Ferjak Josip, Pipan Janko, Vrstošek Ljudmila in Jesovnik Maks. Preljez Albin, Mehle Avgust, Hrastnik Anton, Maver Alojzij, Miler Anton, Mikeli Ivan, Bernik Leopold, Kurec Mario, Brajnik Ciril, Pucelj Stanko, Kaspar Franjo, Borko Franjo in Ciril Skvarča. V VII. skupino so napredovali kontrolorji: Tijano Josip, Stupar Janez, Rovar Loize, Kolšek Vladimir. Pri železniški direktiji v Subotici je napredoval za inspektorja v V. skupini Senčar Franjo, pri Direktiji v Zagrebu v VII. skup. za kontrolorja Koželj Josip in Olga Schwarz. Za višjega nadzornika proge pri isti direktiji je napredoval g. Josip Čeh. Premestjen je po potrebi službe višji veterinarski pristav Ivan Flegler.

Pobijanje mednarodnega terorizma

Zeneva, 30. aprila. AA. Danes se v prostori glavnega tajništva Društva narodov sestane odbor strokovnjakov, ki proučuje, kakšni ukrepi so potrebni za pobijanje mednarodnega terorizma. Kakor je znano, je bil odbor sestavljen na podlagi sklepa decembrskega zasedanja Društva narodov v zvezi z odgovornostjo za atentat v Marseillu.

Ur emenska napoved

Novi Sad. Hladno vreme, pretežno oblačno, od časa do časa dež. Solnce vzhaja ob 4.29, zahaja ob 18.42.

Dunaj. Spremenljivo, od časa do časa padavine, zelo mrzlo, napoved negotova.

Borzna poročila

Curih, 30. aprila. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 14.89, Newyork 307.875, Bruselj 52.30, Milan 25.50, Madrid 42.225, Amsterdam 208.675, Berlin 124.30, Dunaj 57.85, Praga 12.90, Varšava 53.30, Bukarešta 3.05

Po načelih prave gospodarske in finančne politike

Veliki govor fin. ministra Nobenega prikrivanja resnice — Cenzura za gospodarska vprašanja odpravljena — Najprej živeti, potem filozofirati — S složnim delom v boj proti krizi — Za listo predsednika vlade Bogoljuba Jevtića

Za predsednikom vlade Bogoljubom Jevtićem je govoril finančni minister dr. Stojadinović. Za njegov govor je vladalo posebno zanimanje, ker

Govor finančnega ministra dr. Stojadinovića

Toplo pozdravljen je povzel besedo finančni minister dr. Milan Stojadinović ter dejal:

»Dragi prijatelji in dragi bratje! Lansko leto je bil v tem istem belem mestu Zagrebu spošni jugoslovanski kongres pravnika. Na njem so bili zbrani najodličnejši zastopniki pravne vede, naši najodličnejši vseučiliški profesorji, sodniki, odvjetniki in upravni uradniki. Med drugim so razpravljali tudi o vprašanju, kako je velik skupni narodni dohodek, t. j. koliko naš narod vseh poklicev in vseh stanov skupno prejme in koliko daje od tega v obliki davkov državi, banovini in občini. Morda ste slišali za ta kongres, po vsej verjetnosti pa niste slišali, kaj je dejal kongres pravnika o tem važnem vprašanju, koliko se namreč narodu odvzema in koliko narod sploh prejme.

Nobenega prikrivanja resnice več!

Sedaj vam hočem povedati, da smo na tem kongresu baš v finančni sekciji, kateri sem jaz predsedoval, ugotovili, da so davčna bremena v naši državi dosegla že maksimum, da smo nadalje ugotovili, da se ne morejo več povisati, temveč, kakor vi pravite, da se morajo zmanjšati. To je bil sklep, dragi bratje, kongresa v Zagrebu. Vi pa niste mogli o tem zvedeti, ker finančno ministristvo — moram poudariti, da takrat nisem bil jaz finančni minister — ni dovolilo, da se ta sklep zagrebskega kongresa v listih objavi in ker ni dopustilo, da narod zve to resnico, ki je temeljna. Vidite dragi bratje, to je bila doba v finančnem ministristvu, ko se je pred narodom skrivala resnica in ko se je vodila politika, ki bi jo Nemec nazval »Strausspolitik«, t. j. politika ptiča noja. Vi pa veste, da je noj ptič, ki strije, kadar vidi nevarnost, glavo v pesek, da ne vidi nevarnosti.

Proti davčni preobremenjenosti

Vlada gospoda Bogoljuba Jevtića, zaveč dajoč se svoje vloge v državi in svojih nalog, ni hotela iti dalje po tej poti. Ni se obotavljala, da v svoji deklaraciji pred parlamentom odkrito izjavi, da so davčna bremena dosegla maksimum in da jih je treba prilagoditi davčni moči naroda. Prijatelji in bratje! V zadnjih letih smo bili priče, ko se davčne stopnje povečale, ko so se povečale trošarine, ko so se povečale takse vseh vrst, državne, banovinske in občinske. Vse se je povečalo, skupni dohodek teh davkov pa se ni mogel povečati, ker so davki presegali davčno moč prebivalstva.

Mi smo danes v čisto enakem položaju, kakor je dejal neki angleški finančni minister, ko je dejal: »To vam moram povedati: Bila je doba, ko smo zahtevali več in dobivali manj, sedaj pa je doba, da zahtevamo manj, da dobimo več!«

Gospoda, nočem vam tu naglašati vse to, kar je storila kraljevska vlada v tej kratki dobi za olajšanje in znižanje davčnih bremen. Vi ste to že slišali in boste že slišali — ker boste še imeli priliko slišati gošpode kandidate. Mi smo znižali zemljari- no za kmetovalce za 20%. Kakor vidite,

je pač najodličnejša odlika vlade g. Jevtića, da je zadelo novo gospodarsko in finančno politiko, da je pogumno prelomila s starimi napačnimi tradicijami, pogledala resnici pogumno v oči ter krenila na novo pot. Finančni minister dr. Stojadinović je eden mogočnih stebrov te nove in edino pravilne politike, zato pa poslušajte tudi vsa jugoslovanska javnost njegove govore, ki so bili dosedaj brez izjeme senzacionalna odkritja, s posebnim zanimanjem in z velikim pričakovanjem. In da je to pričakovanje tudi nad vse upravičeno, je finančni minister zopet dokazal s svojim nedeljskim velikim govorom v Zagrebu. Bil je to govor, ki je kar razveselil ljudi, kar je bil dokaz, da se je vendar enkrat začela v naši državi izvajati pravilna finančna in gospodarska politika, ki mora omogočiti, da bomo premagali gospodarsko krizo. Z novim zaupanjem gleda ves narod po govoru fin. ministra dr. Stojadinovića v bodočnost, z novim zaupanjem pa se oklepa tudi vlada g. Bogoljuba Jevtića, ki je začela odločno in pogumno izvajati to novo politiko.

naša vlada in mi pred vami, gospod predsednik vlade in ministri, ki so prišli z njim niso prišli z volilnimi obljubami, temveč so pred nami šla naša dejanja.

Razen znižanja davčnih bremen, poleg drugih novih načel, je postopala kraljevska vlada v finančni politiki tudi po načelu javnosti in odkritosti. Vi veste, da je za širšo publiko, za narod finančno ministristvo nekaj misterioznega, nekaj tajinstvenega. Sedaj pa si zamislite, kako to izgleda, kadar se ne dovoljuje, da se o tem govori na shodih, v listih in v javnosti. Mi gospoda,

smo prvi začeli odpravljati cenzuro.

Najprej smo odredili iz finančnega ministristva, da se mora vsaj v gospodarskih in finančnih vprašanjih svobodno in odkrito govoriti. Veste tudi to, da je bil čas, ko se ni smelo povedati, koliko notira naš dinar, naša nacionalna valuta v Curihu. Smatralo se je za največje državno tajnost — le za nas v državi, ne pa tudi za tujino — da beleži dinar v Curihu 7 švicarskih frankov, a ne 9. Iz finančnega ministristva se je zadnja tri leta neprestano udarjalo po mizi in govorilo: »Dinar je stabilen, mi dinar branimo, mi ga ohranimo.« Toda bratje, kako smo ga držali? Držali smo ga kakor drži vrh obešenca, ki ga je ujeta za grlo ter ga stiska, da bi ga zadušila.

Brez ozdravljenja gospodarstva, tudi ni sanacije državnih financ

Ko smo prišli na vlado, ko smo postavili to naše dobro, naš dinar na mizo, da pogledamo, kako mu bje žila, sem moral konstatirati, da ima zelo visoko temperaturo, da je prišla ta na 40 stopinj. To se pravi, da je padel dinar od svoje zakonito določene vrednosti za 40%. 40 stopinj je kazala njegova temperatura pred 4 mesece. Tedaj je bilo, bratje, potrebno ohraniti finance in očuvati valuto. Toda mi smo spoznali in se zavedamo tega, da ni rešitve vprašanja državnih financ, če pred tem ne rešimo vprašanja vsega našega narodnega gospodarstva. Ni ozdravljenja državnih financ, če ne bo v tej državi dobro tako delaven ko trgoven, industrialen ko uradnik, še zlasti pa ne more biti urejenih državnih financ, če ne gre dober najbolj številnemu stanu, našem kmetu.

Inflacija ni zdravilo

So ljudje, ki bodo morda rekli v tem volilnem boju, da se more temu lahko pomagati. Nič bolj navadnega! Stvar Narodne banke je, da natisne par milijard bankovcev, da jih da v promet in spravi v obtoč, pa se bo kmetovalec razdolžil, imel bo denar in po Jugoslaviji bo teklo mleko in med. Jaz, ki dobro poznam ta vprašanja, vam moram reči, da vas ti, ki tako govorijo, zavedno varajo ali pa žive sami v zablodi. Spomniti vas hočem na to, ko sem bil prvi finančni minister, tedaj je beležil dinar v Curihu 9 frankov, t. j. bil je za 40% dražji kakor danes. Toda nikar me ne vprašajte, kdaj je veljala pšenica 500 Din in koliko velja danes. Vi to sami do-

bro veste. Kdaj je bila keruza 300 Din in koliko velja danes, tudi to me ne vprašajte, tudi to veste sami najbolje. Čeprav pa je dinar padel, so padle cene tudi vseh živil, zlasti pa cene kmetijskih proizvodov.

Z uravnovesenjem cen treba pomagati kmetu

Iz tega se more napraviti sklep, da ni problem v tem, koliko je vreden dinar, če je visok ali nizek, temveč je problem v tem, po čem kupuje kmetovalec one potrebstvine, ki so mu potrebne in koliko dobiva za ono, kar sam proda. Med temi cenami nakupa in prodaje se odpirajo, kakor se pravi v našem jeziku strokovnjakov, škarje. Nikomur ni lahko, toda kadar bo dobro kmetovalen, bo dobro vsem. Zato se more to vprašanje rešiti samo na ta način, da se istočasno borimo za dvig cen kmetijskih proizvodov. Ker pa to ni mogoče doseči v velikem obsegu, se moramo istočasno vsaj prizadevati, da se znižajo cene onih predmetov, industrijskih, monopol-skih itd., ki jih potrebuje kmet. Na ta način bo prišlo do onega potrebnega ravno-vesja cen.

Vlada g. Jevtića za rešitev gospodarskih vprašanj

Gospoda, gospodarskih vprašanj je še vseh polno. Mogel bi vsi noč govoriti o njih. Moram pa poudariti, da so zelo komplicirana in da jih ni mogoče obravnavati in razjasniti v nekaj sekundah. To pa, kar vam hočem povedati je to, da bo vlada gospoda Bogoljuba Jevtića posvetila tem vprašanjem svojo največjo pažnjo. V tej vladi se nahajajo samo mladi ljudje — ker mi izpod 50 let se smatramo še za mlade — in imamo zato mnogo dobre volje in mnogo energije, ker mnogi od nas niso neprestano sedeli v ministrskih foteljih, temveč nas je bilo mnogo v opoziciji.

Z dejanji rešuje vlada g. Jevtića krizo

Tako smo zbrali energijo in izkušnje, ker se izkušnje najbolj pridobije v opoziciji. Sedaj moremo svoje izkušnje mnogo bolje uporabiti v korist države in naroda. Zlasti pa želimo poživeti narodno delavnost in narodno gospodarstvo. Vsi ukrepi, ki jih je doslej podvzela vlada, imajo samo ta eden in isti cilj. Poleg davčnih olajšav smo znižali bremena pri obrestih in za posojila vseh vrst. Začeli smo velika javna dela in je v ta namen zagotovljena milijarda Din. Vi veste, da bo od te milijarde znaten del uporabljen baš za Zagreb in zagrebsko okolico ter vso Savsko banovino. Za moderne ceste okoli Zagreba se bo potrošilo 75 milijonov Din, za nov železniški most pri Zagrebu 50 milijonov Din, za cesto iz Sušaka skozi Baker, Kraljevec in Senj in dalje proti Splitu, se bo samo v tej banovini potrošilo 20 milijonov Din. Sklenili smo nadalje, da se zgradi železniška proga Koprivnica—Varaždin, za kar se bo porabilo nadaljnjih 60 milijonov Din. Za vsa ta velika dela smo morali najti denar. In dobili smo ga ne za visoko ceno, temveč za samo 5%. Koliko od vas bi želelo dobiti posojilo po 5%?

Da smo mogli dobiti tako cenen denar po 5%, smo morali v vladi najprej spraviti pod eno komando vsaj velike državne banke: Narodno banko, Poštarno hranilnico, Drž. hip. banko in Priv. Agrarno banko. Ko smo dosegli edinstvo komande, in vi — ki ste bili v vojni — veste, kaj pomeni edinstvo komande, smo z lahkoto zmagali. In s to edinstveno komando ter s popolno soglasnostjo v gospodarskih, finančnih in političnih vprašanjih smo v vladi prepričani, da bomo premagali tudi svojega današnjega največjega sovražnika, da

bomo zmagali nad gospodarsko krizo.

Bratje, jaz sem prepričan, da bomo premagali gospodarsko krizo zato, ker je naša država bogata dežela. Imamo vse, kar potrebujemo. Imamo tudi to, kar ne more ustvariti človeška roka, imamo nekaj, kar ne more izdelati nobena delavnica in nobena tvornica, imamo to, kar more ustvariti samo gospod Bog. Imamo namreč velike gozdove, velika polja, imamo železo, baker, svinco, cink in premog. Imamo vsa ona bogastva, ki jih moreta dati le

Bog in narava. Druge dežele so prisiljene, da pridejo k nam in da to kupujejo od nas. Ker smo od narave bogata zemlja, sem prepričan, da bomo premagali gospodarsko krizo, našega največjega neprijatelja. To, kar potrebujemo, to je malo več potrpljenja, malo več vzajemnega sporazuma, in kar je zlasti potrebno in kar velja zlasti sedaj pred volitvami, da imamo tudi mnogo dobre volje in slege. Ni treba, da se delimo v razne politične skupine, večje ali manjše, in razne bloke, temveč treba je, da gremo vsi skupno. Že stari Rimljani so imeli pregovor: Primum vivere, deinde philosophari. To pomeni, da je treba najprej živeti in potem filozofirati, torej govoriti in politizirati.

Zato bratje, kadar govorim o tem vprašanju, kadar je treba, da gremo na volitve, se moramo spomniti onega majhnega revnega človeka z ulice, ki vsako jutro s toploto v sreč in z iskrenimi čustvi moli k Bogu za svoj vsakdanji kruh. Dokler so v naši državi takšni siromašni ljudje, ki želijo čakajo na skorjice vsakdanjega kruha, tako dolgo nimamo pravice, da načenjamo prazna politična vprašanja, temveč je treba, da gremo složno z onim, ki nas vodi k reševanju gospodarskih vprašanj.

Skrb vlade je Zagreb

Če sem sedaj govoril za vso Savsko ban., mi dovolite, da rečem še par besed mojim prijateljem iz Zagreba. Dragi bratje Zagrebčani! Do sedaj ste nam pošiljali v skupščino v Beogradu politike in politične eksperte. Kakšni so oni bili in kako ste bili z njimi zadovoljni, to boste povedali 5. maja. To pot pa ste storili to, kar me je prijetno iznenadilo, da ste postavili za nosilec liste mojega tovariša in odličnega prijatelja trgovskega ministra dr. Vrbanića. On mi je že danes zjutraj govoril o potrebi sanacije velikega tukajšnjega denarnega zavoda, ki ima zelo veliko število podružnic v vsej državi in v katerem so zamrznili denarji. Zalibog so zamrznili denarji malih ljudi. Veliko število vlog čaka, da jih to pomladsko aprilsko ali majsko solnce odtaja. Slišal sem nadalje od predsednika občine, ki predseduje temu shodu o potrebah mesta ter o potrebi kredita za sanacijo občinskih financ. Naše občinske finance niso nikjer dobre. Ali vendar bo treba gledati na to, da se to vprašanje reši. Kot finančni minister — in čeprav govorim pred volitvami — ne bi hotel delati nobenih volilnih obljub. Kot finančni minister moram paziti na vsako besedo, ker moja beseda, kakor veste, je vredna zlata. Toda, kar vam morem reči in tudi v ime predsednika vlade, ki je malo preje govoril ter tudi v imenu mojih kolegov, je to, da bo kraljevska vlada glede mesta Zagreba z največjo naklonjenostjo govorila vsako vašo željo.

Zelal bi, da bi vi vse, ki ste danes navzoči na tem shodu, ohranili nas v prijaznem spominu. Živeli! (Dolgotrajno in viharno odobravanje.)

Nemci prepričani o zmagi Jevtića

Zato kandidirajo na Jevtićevo listo — Prav tako tudi Madžari

Od nekaj je bilo osnovno načelo politike naših Nemcev, da gredo z onim, ki zmaga, ker so prepričani, da na ta način najbolje varujejo svoje manjšinske koristi. Če je torej kdo v dvomu, kdo bo pri sedanjih volitvah zmagal, naj se samo vpraša, za koga so se odločili naši Nemci, pa bo z matematično točnostjo znal, kdo bo zmagal.

Tako vojvodinski Nemci, kot tudi vojvodinski Madžari, ki znajo prav tako natančno dognati zmagovalca pri volitvah, pa kandidirajo na listo predsednika vlade, ker pač vedo, da bo edino ta lista zmagala.

Z vso odkritostjo so to tudi javno povedali in v nedeljskem »Deutsches Volksblatt« je objavil bivši poslanec dr. Moser članek, v katerem podrobno pojasnjuje, zakaj so se Nemci odločili za listo predsednika vlade. Med drugim pravi:

V smislu volilnega zakona odpadejo tri petine mandatov (to je 242 mandatov) na kandidatno listo, ki dobi relativno večino pri volitvah. Nobenega dvoma ni, da bo to večino dobila Jevtićeve lista. Od ostalih 148 mandatov dobi vladna večina, ki bo imela tudi v večini srezov absolutno večino, še od teh 148 najmanj 50 do 70 mandatov. Skupno bo torej imela najmanj 290 poslancev, na vse opozicijske stranke pa bo odpadel ostanek kakšnih 50 do 75 mandatov.

Jasno je torej, pravi dr. Moser, na kateri listi more nemško prebivalstvo računati na uspeh in zato je jasno, da se je moglo odločiti edino za Jevtićevo listo.

Pri presoji sedanjega volilnega boja so Nemci na vseh naših najbolj objektivni in če pravijo ti, da bo zmagala Jevtićeve lista, potem je to mnenje tudi pravilno.

Zmaga g. Jevtića je torej izven debate in ta zmaga je že danes trdna in neovrgljiva dejstvo!

Dnevni dogodki

Zaradi praznovanja grafičnega delavstva, izide prihodnja številka v četrtek ob 18. uri.

× **MINISTER DR. DRAGO MARUŠIČ NA VIČU.** V nizu volilnih shodov, ki bodo tekli te tedna še v našem srezu, bo gotovo zelo impozanten tudi na Viču. Na povabilo volilnega odbora na Viču pride v petek 3. t. m. na Vič sreski kandidat minister za socialno politiko g. dr. Drago Marušič, ki nam bo pojasnil pomen majskih volitev in smernice kraljevske vlade za konsolidacijo naše države. Poleg gospoda ministra bodo poročali na shodu še drugi kandidati g. mag. phar. Hočevar z Vrhnike ter namestnika kandidatov gg. Albin Koman in Jože Mesec. Vičani, pokažite v petek z obilno udeležbo na shodu, da odobrate dosedanje delo vlade in da ste za močno in nedeljivo Aleksandrovo Jugoslavijo. Naše geslo bodi: V petek ob 8. zvečer vsi na shod v Sokolski dom!

× **Pojasnili.** V 96. številki »Lutrac« od 26. t. m. je izšel med drugimi članek pod naslovom »Pismo iz dežele Flosarije«. V tem članku čitamo, da je povprečna cena za splav Din 4000. Ta številka je docela netočna. Če bi se pisec omenjenega članka malo bolje informiral, bi izvedel, da se giblje danes cena splavu med 2500 do 2600 Din, nikoli pa ne 4000 dinarjev. Smatrali smo za potrebno to povedati, da naša javnost ne bo krivo poučena glede lesnih cen. Tako leto netočno poročanje mora čisto naravno zbuditi med svetom mnenje, da je v Zg. Savinjski dolini še vedno denar in gospodarsko blagostanje. Časi, ko so bili flosi po Din 4000 —, se menda ne povrnejo nikdar več. Toliko v informacijo naši javnosti.

× **Učenci Drž. dvorazredne trgovske šole v Daruvaru** so na svojem ekskurzijskem potovanju posejli tudi Ljubljano. Na kolodvoru jih je pozdravil direktor tuk. trgovske šole g. Jos. Gogala v spremstvu prof. g. L. Namorša, ki je nato ekskurzioniste spremljal in jim razkazoval Ljubljano. Prehrano so imeli v »Delavski zbornici«, ki je izletnike zelo dobro postregla, prenočevali so pa v »Vajeniškem domu«, kjer so plačali zelo nizko ceno po odredbi g. predsednika J. Rebeka, kateremu bodi tudi na tem mestu izrečena najlepša zahvala.

× **Družabni večer primorskih akademikov.** Družabni večeri, ki jih vsako leto prireja klub jugosl. akademikov iz Trsta, Gorice in Istre, so se vedno odlikovali po skrbno izbranem programu in po vselem razpoloženju, ki je vladalo na njih. Letošnja prireditev, ki bo 11. maja v Kazini, pa bo gotovo najzanimivejša od vseh. Sodelovali bodo priznani umetniki in godba bo izvrstna. Pa še mnogo lepih iznenadenj se obeta. Vsi prijatelji vabljeni. Narodne noše zaželejane.

× **Se o zločinu na Bogenšperku.** Dodatno k včerajšnjemu poročilu obveščamo čitatelje, da si je Marija Tomažinova, žrtev zverinskega napada na Bogenšperku, v bolnici precej opomogla. Skrajja je bila še oslabela in zmedena, in je mislila, da se še vedno nahaja v gradu. Polagoma se ji je ob skrbni zdravniški negi vzile res težkim in številnim poškodbam popolnoma zjasnilo. Poleg številnih udarcev, prizadejanih z ostrim polenom, ima Tomažinova po vratu, prsih in rokah 10 do 12 ran, ki jih ji je napadalec zadal z brivno britvijo. Britve so vso okrvavljeno našli v kleti. Napadalec je okrog 18letni Leo Z. iz Zagorja. Služil je v gradu, a je bil odpuščen in zato jezen na kuharico Tomažinovo, ki je gospodinjinja v gradu. V nedeljo se je prihitel pri skrivaj v grad. Ker je kot nekdanji uslužbenec poznal vse prostore in razmere v poslopju, mu je bila izvršitev zločinkega načrta lahko delo. Skozi cel roj prostorov je zavlekel svojo žrtev v najgloblji klet in jo napol vrvel v vodnjak. Vrata v to klet je zabil, vrata v druge kleti, skozi katere se je vračal, pa je zaklenil za seboj. Napad ni bil roparski, ampak le dejanje maščevanja. Napadalec ni ničesar odnesel, pač pa je na več krajih poskušal zažgati grad, kar mu pa k sreči ni uspelo. — Po izvršenem dejanju je napadalec brez sledu izginil in ga doslej še ni bilo mogoče izslediti.

× **Oče odsekal sinu glavo.** Preteklo soboto se je odigrala v vasi Krivaji blizu Novske žalostna rodbinska drama. Josip Kuharič, ki ni živel v prav dobrem razmerju s svojo ženo, na katero je bil močno ljubosumen, je najprej pretepel svojo ženo, potem pa je odšel na ulico, kjer se je z otroci igral tudi njegov petletni sinček. Enkrat je fantka že izpuštil, a malo kasneje je zopet prišel ponj in ga je odpeljal s seboj domov, kjer mu je na dvorišču odsekal na kladi glavo. Ko se je pa svojega dejanja zavedel, je hotel skočiti v vodnjak, pa so mu ljudje to namero preprečili.

× **Podivjana mladina.** Pri Osijeku se je te dni dogodil slučaj, ki meče prav čudno luč na današnjo mladino. V neki okolišnji vasi se je namreč zbralo nekaj moških pred kmečko hišo na pogovor. Med temi je bil tudi 30letni Momčilo Morić, a možem se je hotel pridružit tudi neki 14letni pobec. Morić je dečka odganjal od moške družbe, a ker ga deček ni ubogal, mu je dal eno okrog ušes. To pa je dečka tako razjezilo, da je stekel domov po dolg nož, z nožem pa je Morića sunil v hrbet s tako silo, da so ga morali takoj prepeljati v osišteško bolnišnico in operirati.

× **V Beogradu se je osnoval odbor,** ki organizira za Binkošti, dne 9. junija t. l., poklonitev na grobu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Oplenju, pri kateri naj bi bilo udeleženi vsaj po par zastopnikov iz vsake občine v državi. Pričakovati je tedaj, da bo to največja častitljiva oblika, ki jih je bilo h kar jih bo. Četrtniška vožnja je zasigurno. Za udeležence iz Ljubljane bo vozil, ako se jih prijavi najmanj 400, poseben vlak neposredno do postaje Mladenovac, odnosno Sebo Banja. Prijave iz Ljubljane je pošiljati dr. fanku Tavzesu, v. d. direktorja poštne direkcije, ki mu je odbor poveril tudi vodstvo skupine, prijave iz ostalih občin pa neposredno

odboru v Beogradu, kot je povedano v tiskani okrožnici, ki so jih občine že prejele. Prijave je treba poslati najkasneje do 15. maja t. l. Prijavitelci se opozarjajo na to, da poslani prijavi ne preklicujejo, ker je sicer vsaka organizacija nemogoča. O vseh podrobnostih bodo udeleženci pravočasno obveščeni.

× **Pri Magoliču v Jakopičevem paviljonu.** »No, gospod Magolič, kako ste zadovoljni z otvoritvijo?« — »Jaz sem zmeraj zadovoljen.« — »Kdo je pa opravil slovesni akt?« — »Jaz.« — »?« — »No, s ključem sem v nedeljo zjutraj odklenil, ceremonijo na me maram. Nikoli nisem bil prijatelj hinavščine in nikoli ne bom.«

Tako sva se pomenila s Srečkom Magoličem, ko sem ga v ponedeljek dopoldne obiskal na razstavi. Mladeniško vever se suče tankaj, pripoveduje zanimive anekdote in zabava obiskovalce z nepovornim svojim humorjem. — Razstavo je posetilo doslej že več uglednih osebnosti, med njimi podžupan prof. Jare, ravn. magistralnih uradov Jančigaj itd. »Tale slika si je pa Windischer prav natančno ogledoval«, pokaže Magolič na posrečen morski motiv. — Tudi kupci so se že oglašili. »Veste, ne delam tako, da bi nalepljal listke.« »Prodan«, ampak povem samo to, kar res prodam. Pa mi pokaže knjigo: Ivan N. Adamič je kupil sliko št. 78 in 180, Olup ml. pa sliko št. 86. — Ni torej spak, da bi se Magolič ne smejal! Ker smo prijatelji dobre volje in uspehov, želimo vrlemu slikarju še mnogo takih obiskovalcev!

Ljubljana

× **VOZNI RED »EKSPRES« JE IZSEL!** Novi vozniki red obsega poleg žel. voznih redov tudi novo potniško tarifo, avtobusne zveze Dravske banovine ter celotni plovni red na Jadranskem morju. Dobite ga v knjigarnah, trafikah in na železniških postajah.

× **Ravnateljstvo šole Glasbene Maticice** in drž. konservatorija opozarja gojence in njih stariše, da se prične redni pouk na šoli in konservatoriju v sredo, dne 1. maja.

× **O gospodarski stiski in osnutku francoskega zakona o prisilnih dogovorih posameznih strok** predava 30. aprila ob 19.45 v Ljubljanskem klubu g. Antonie Julliard, namestnik gen. direktorja TPD. Predavanje uglednega gospodarstvenika vzbuja največje zanimanje v strokovnih krogih, mi si pa dovoljujemo predavanje priporočiti zlasti oni gospodi, ki znanje slovenščine smatra za potrebno le za obveščanje s kmeti v svojih prodajalnah. Tudi take imamo v Ljubljani, ki se prištevajo med ljubljanske patricije, njihovi otroci pa slovenščino lomijo komaj za sijo. Gospod Julliard je le prav kratak čas v Ljubljani in bo predaval slovensko. Le malo imamo upanja, da bi jih spreobrnil s svojim zgledom.

Krojaški salon za gospode in dame
SUSNIK JOSIP

obveščam cenj. naročnike, da delam samostojno v Rožni ulici št. 13.

× **Najprisrčnejšo zahvalo** izreka načelstvo zadruge Dom jugoslovanskih obrtnikov vsem, ki so v tako častnem številu posetili Dom na Govejku ob priliki otvoritve dne 22. aprila t. l. Posebno pa se zahvaljuje Prevzvišenemu g. knezoškofu dr. Gregoriju Rožmanu za lepe besede in blagoslovitev doma, dr. Rupniku, zastopniku mestne občine Ljubljana, g. tajniku Schauerju, zastopniku Zv. slov. zadrug, tov. Sešku, podžupanu iz Medvod in vsem ostalim odličnim predstavnikom ter posetnikom. Za pozornost pa se načelstvo zahvaljuje tudi g. banu dr. Dinko Pucu, sreskemu načelniku g. Znidariču, obrtnemu referentu g. Ketteju, general. tajniku Zbornice za TOI v pok. dr. Windischerju, kakor vsem ostalim obrtniškim organizacijam in korporacijam ter posameznikom, ki so lepo slovesnost pismeno pozdravili in svojo odsotnost opravičili.

× **Zanimivo predavanje Vasje Pirca** o moskovskem šahovskem turnirju in o šahu, kot panogi duševnega sporta v današnji Rusiji, je bilo v ponedeljek zvečer v steklenem paviljonu kavarne Zvezde. Mojster Vasja Pirc, ki je imel priliko, da je pogledal za kulise ruskega šahovskega sporta, pravi, da je v Rusiji razmah šaha, ki spada pod komisarijat za fizično kulturo, edinstven. Organizirani šahisti premore Rusija več, kakor ves ostali svet. Organizirani so šahisti v šahovski sekciji, vsa šahovska organizacija je pa v državnih rokah. Šahovski mojstri so izredno popularni, prominentne šahiste podpira država sama. Za veliki turnir v Moskvi je skrbel poseben, ogromen organizacijski aparat, ki je izdajal tudi posebni buletin v 20.000 izvodih, ki je bil vedno v trenutku razprodan. Na koncu je predavatelj na demonstracijski deski pokazal dve zanimivi partiji z moskovskega turnirja.

× **Občni zbor Muzejskega društva.** V ponedeljek je imelo svoj občni zbor Muzejsko društvo za Slovenijo. Občnemu zboru je predsedoval univ. prof. dr. Milko Kos, ki se je poklonil mamon Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in spomnil umrlih članov Muzejskega društva, tako Maistra, Böhma, Tume in Vrhovnika. Med drugim je predsednik v svojem poročilu izrekel zahvalo našemu časopisju, ki je pokazalo vedno pravo razumevanje za težnje Muzejskega društva, zahvalil se je pa še posebej kralj. banski upravi, občini mesta Kranj in Jugoslovski, ki so z denarnimi podporami priskočili društvu na pomoč. Tajniško poročilo, katerega je podal dr. Franc Zwitter, navaja, da je Muzejsko društvo, ki je do l. 1934. bilo tudi društvo za prirodoslovne vede, reorganizirano tako, da je sedaj samostojno kot Muzejsko društvo za zgodovinske vede, in da se je Društvo za prirodoslovne vede osamosvojilo. Članov ima danes Muzejsko društvo, ki je najstarejše znanstveno društvo v Sloveniji, 252. Društvo izdaja »Glasnik Muzejskega društva«, katerega šestnajsti letnik izide v dveh snopičih, prvi že v

prvi polovici meseca maja. Med drugimi važnimi vprašanji, katere je občni zbor obravnaval, je bilo tudi muzejsko vprašanje in vprašanje koncentracije arhivov. Vendar bodo ta vprašanja najbrže kmalu rešena, zlasti še, če pride do dokončne realizacije mestnega muzeja in do zgradbe univerzitetne knjižnice. Staremu odboru je bila dana razrešnica. Izvoljen je bil novi odbor, v katerem so predsednik: univ. prof. dr. Milko Kos, podpredsednik ravnatelj muzeja dr. Josip Mal, tajnik: prof. dr. Franc Zwitter, blagajnik: univ. prof. Balduin Saria, knjižničar in arhivar: kustos dr. Rajko Ložar. V odboru so še dalje dr. Melita Pivec-Stele, univ. prof. dr. Josip Turk, prof. dr. Mirko Rupel in dr. Rudolf Andrejka. Revizorja sta prof. dr. Stanko Bunc in prof. Bogdan Binter.

× **Bolezen g. Josipa Turka.** Po mestu so se razširile vesti o težkem obolenju našega popularnega someščana in v uredništvu neprestano zvonil telefon ter zahteval podrobnosti o bolezni g. Turka. Da se neštevilni prijatelji g. Turka širom Slovenije ne bodo razburjali, jim moramo povedati, da se je davi, torej v tork ob 9. g. Josip Turk res dal prepeljati v Leonišče zaradi vnetja žil na nogah, drugače se pa počuti popolnoma dobro in so njegovi prijatelji lahko brez skrbi, saj je naš ata trden in korajžen, kakor nikdo s sedmimi križi.

× **V nedeljo, dne 12. t. m. dopoldne ob 10. uri** bo na Smarni gori odkritje spominske plošče župniku Aljažu. Ploščo je postavila Glasbena Matica ljubljanska. Planince, pevce in vse ostalo članstvo že danes vabimo, da si rezervira drugo nedeljo maja za počastitev triglavskega župnika na Smarni gori.

× **Letos je poteklo 125 let,** ko je bil rojen veliki poljski romantik, pianist in skladatelj, Fryderyk Chopin. Njegova glasbena zapuščina je svet zase in se ne more primerjati s skladbami nobenega drugega skladatelja. Chopinove skladbe bodo izvajane na intimnem koncertu Glasbene Maticice v Hubadovi dvorani dne 3. maja ob 8. uri zvečer. — Sedeži po 10 Din so že v predprodaji v knjigarni Glasbene Maticice.

Maribor

Agitacijska pisarna Jevtičeve liste je v Scherbaumovem paviljonu na oglu Kopališke in Aleksandrove ceste.

× **2.400 Din** je izgubil krojaški pomočnik Emil Pevec iz Zg. Radvanja, ko se je v nedeljo zvečer vračal proti domu. Nazadnje je bil v kavarini Volgruber v Frankovi ulici, kjer je plačal ceho.

× **Usodna breca.** Hlapca Frana Vrtnika na Pobrežju je neki njegov prijatelj brenil tako krepko, da se mora sedaj zdraviti v bolnici, seveda na stroške prijatelja, ki ga bo ta breca še drago stala.

× **Smrtna kosa.** Pri Sv. Antonu v Slov. Goricah so preteklo soboto pokopali znanega čebelarja in učitelja Ivana Jorinčiča. Umrli je bil star 75 let. — V Radvanju je pa v nedeljo umrl znani gostilničar in posestnik Ivan Hospe.

× **Poceni meso.** Za četrtek, dne 2. maja se bo prodajalo od 7. ure zjutraj na stojnicah iz mestne klavnice 250 kg teletine po 4 Din, in sicer do 2 kg na osebo.

× **V sredo 1. maja ob 20. uri** Rasbergerjeva opereta »Prebrisani amori«. Red A.

× **88letnico rojstva** obhaja danes znani mariborski glasbenik Ferdo Klausberger, član železničarske godbe »Drava«, ki je kljub visoki starosti še danes aktiven glasbenik. Častiljivemu jubilarju naše čestitke!

× **Vse korporacije, društvene ustanove** se obveščajo, da bo letos tradicionalni mariborski teden v času od 3. do 13. avgusta t. l., ob kateri priliki bi se mogli vršiti razni kongresi, občni zbori itd. Uprava mariborskega tedna opozarja vso javnost, da je dovoljena polovična vožnja za tja in nazaj. Društva, ki nameravajo prirediti v navedenem času eventualne sestance, kongrese, zborovanja itd. naj zaradi uvrstitve vzporeda to prijavijo upravi mariborskega tedna, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22.

× **Surov napad.** Sin vojnega invalida Alojzija Prunčiča je v nedeljo prodajal na Glavnem trgu pred Novakovo trgovino karte za sokolsko tombolo. Opoldne, ko ni bilo ljudi, so k njegovi mizici pristopili neznani fantalini in ga je eden izmed njih s pestjo udaril po glavi, med tem pa drugi pobrali iz miznice 120 Din, ki jih je fant dobil za prodane srečke.

Moste

Shod ministra dr. Marušiča bo v četrtek ob 20. uri v šolskem poslopju.

Trbovlje

Kulturni razvoj Sv. Planine.

Na Sv. Planini, ki je znana izletna točka, se je v zadnjem času pričelo novo kulturno življenje. Maloštevilno prebivalstvo raztreseno v naseljih po vsem pobočju pošilja svoje otroke v enorazredno šolo, ki ima gostoljubno streho v hiši posestnika Štribarja. Na to šolo je bila pred kratkim imenovana učiteljica, novinka gđ. Janežič Zora. S prihodom nove šolske upraviteljice je nastalo med mladino na Sveti Planini zdravo gibanje usmerjeno v kmečko-kulturni pokret. Pripravlja se ustanovitev društva kmečkih fantov in deklet, h kateremu je prijavila svoj pristop stooštoto vsa planinska mladina, kar je vsekakor rekord. Pravila novega društva sicer še niso potrjena, a pripravljani odbor ne drži križem rok. Tako sta se vršili v marcu pod okriljem šole predavanja g. učitelja Kolence iz Zagorja o sadjarstvu in g. sreskega kmetijskega referenta g. Šušlaršiča iz Litije o kokošjeriji. V aprilu so si fantje in dekleta pod vodstvom šolske upraviteljice na

celodnevem izletu ogledali banovinsko veleposesstvo na Ponovičah pri Litiji.

Nova pridobitev Sv. Planine je tudi gospodinska nadaljevalna šola, katero je letos posečalo 12 deklet. Ta šola je s sodelovanjem domačih fantov priredila v nedeljo 28. aprila dobro uspešno igro »Lumpacij vagabund«. Domači fantje so zgradili pod kozolcem ličen oder, ki je bil okrašen z zelenjem. Vsekakor je domislek, da prirede igro v pomanjkanju kakega večjega prostora pod kozolcem, zelo posrečen. Na oder so stopili sami začetniki. Zato sem se kar čudil sigurnemu nastopu nekaterih igralcev. Marsikateri izmed njih bo uporabljen tudi za boljše igre. Občinstva se je tudi nabralo precej; saj je bil Klek posebno dobro zastopan.

Po prvem uspehu bodo mladi začetniki gotovo nadaljevali svoje delo, da se bo tudi Sveta Planina častno uvrstila v armado organizirane kmečke mladine.

× **Tečaj za precejšenje kostanja (maroni)** se vrši jutri v četrtek, dne 2. t. m. ob 15. uri (ob 3. pop.) pri posestniku Kolencu v Gaberskem. Udeleženci tečaja dobijo brezplačno cepiče vupavškega in istrskega žlahtnega kostanja. Tečaj vodi sreski kmetijski referent g. Zupan. Ker je v naših krajih mnogo kostanjevih dreves, bi bilo v interesu posestnikov, da se uvede pri nas žlahtna vrsta kostanja.

St. Pavel pri Preboldu

Društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo v soboto in nedeljo 28. t. m. dobro obiskano dramo »Divji loveci«. Igralci, sami kmetijski fantje in dekleta, so vkljub svojemu začetku v oderskih predstavah rešili svoje vloge prav dobro. V vsakem pogledu je igra uspešno izpadla.

Gasilska četa Latkova vas je imela že prvo vrtno veselico v nedeljo 28. t. m. s streljanjem prašica. Različne prireditve napovedujejo tudi druga društva.

Sadna letina obeta tudi pri nas letos bogat pridelek, kar že željno pričakujemo, ker že par let sadje ni obrodilo.

Poličane

Na koncertu Sokola Laporje. Sosednja sokolska četa, ki tudi sicer prav marljivo deluje, ima tudi svoj 20letniški pevski zbor, ki je v nedeljo pokazal svoje pevsko znanje. Domačini so prostoren hodnik v narodni šoli — ta dan improviziran v dvorano — napolnili do kraja, udeležilo pa se nas je koncerta tudi precej Poljčancev, saj tudi Laporčani vedno prihajajo radi na naše prireditve. Že sam rekorden obisk je izpričeval, kako so pevci pri narodu priljubljeni, dokazali pa so kmalu sami s svojim lepim in ubranim petjem, da simpatij ne uživajo zaman. Br. pevovodja, učitelj Franjo Logar, si lahko šteje v čast in ponos, da je zbor tekem dveh let tako dobro uvežbal, prav tako čestitamo njegovim fantom, ki so se tako krepko odrezali. — Zelim mlademu pevskemu zboru, da se tudi v naprej čim lepše razvija in napreduje. P.

Kratke vesti

Švicarska vlada je izročila nemški vladi noto, ki se nanaša na ugrabitev novinarja Jacoba. Švicarska vlada zahteva razsodišče v smislu švicarsko-nemške pogodbe, ker se redni diplomatski postopek ni obnesel. Nota švicarske vlade vnovič povdarja, da so novinarja ugrabili z vdnostjo nemških oblastev.

Dva Nemca, ki ju smatrajo za agenta Gestapa, sta v Zelezni rudi na bavarski meji ugrabila moža, o katerem sodijo, da je nemški begunec, ki je živel na Češkoslovaškem.

Za naslednika kardinala Bourna je imenovan nadškof Hinsley.

Lloyd George proučuje predloge o novi gospodarski politiki za obnovo države. Na njegovem stanovanju se je vršil v ta namen sestanek posebnega vladnega odbora.

Umrli je lord Gladstone, sin znamenitega britanskega državnika in velikega prijatelja balkanskih narodov Viljema Gladstonea. Lord Gladstone je igral zelo pomembno vlogo v finančnem in gospodarskem življenju, s politiko pa se ni nikoli ukvarjal.

23. oktobra t. l., ko poteče odpovedni rok za članstvo, preneha Nemčija dokončno biti član Društva narodov. Od tega dne dalje za Nemčijo ne bodo veljale več določbe pakta Društva narodov.

Bivši dolgoletni avstrijski vojni minister Vaugoin je imel govor o novi splošni vojaški obveznosti v Avstriji. Rekel je med drugim, da ne deli s knezom Starhembergom bojazni, da bi splošna vojaška obveznost z dotokom hitlerjevsko razpoloženih mladinskih elementov mogla napraviti avstrijsko vojsko nezanesljivo.

Tajna državna policija v Nemčiji je včeraj aretirala dr. Pavla Wincklerja, časopisnega referenta evangelijske cerkve in pastora Eduarda Lindmayerja. Oba dolži, da sta dajala inozemskim listom pojasnila.

V kraju Rumija pri Gdinji bo 1. maja tega leta odprt za potniški promet nov aerodrom. Po uradni statistiki ima sedaj Poljska 24 aerodromov.

Iz Varšave poročajo, da se poljski književniki pripravljajo za veliko poučno potovanje skozi Sovjetsko Rusijo. To dni bo odpotoval v Moskvo poljski književnik Jan Wiktor, da zbere material za svojo novo knjigo o stanju kmetijske prebivalstva v Sovjetski Rusiji.

O novi poljski ustavi se bodo v šolskem letu 1935-36. vršila na pravnih fakultetah vseh poljskih univerz predavanja, ki jih bodo imeli profesorji državnega prava. Pa tudi v srednjih in osnovnih šolah se bodo vršila predavanja o postanku in vsebini nove ustave.

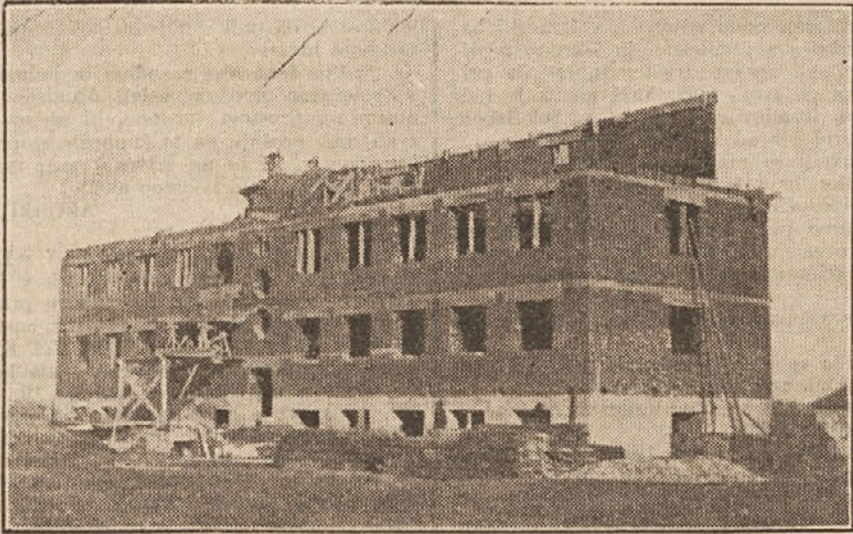
Kmetijska šola za Prekmurje

Dobrih pet minut od Murske Sobote leži ob državni cesti grad Rakičani, ki je last grofa St. Julien-Walsee. Star diplomat je gospodar in mnogo sveta je videl, velik del svojega življenja pa je preživel kot poslanik v Perziji. Njegovo domovanje je pravi muzej orientalske umetnostne obrti in drugih zanimivih dragocenosti, zlasti je pa lastnik prava kronika polpretekla Perzije. Grajska gospodarska poslopja z veleposestvom je agrarna reforma pridobila za banovinsko kmetijsko šolo. Viteški kralj Aleksander I. si je z ustanovitvenim ukazom te šole l. 1926. pridobil največjo hvalno zvezo vsega prebivalstva Prekmurja, a

sredstev, so namenjene za gradnjo šole vsako proračunsko leto le primeroma skromne vsote, vendar je pa šola sedaj že pod streho in bo v kratkem že gotova. Zato je arhitekt zasnoval načrt tako, da je izvedljiv v treh etapah, ne da bi tehnična stran pri tem trpela.

Šola je poljedelsko-živilnarskega tipa, ki najbolj odgovarja potrebam Prekmurja in bližnjih krajev. Poslopje, ki ga vidimo na sliki, je 32 m dolgo in 10 m široko ter ima 4 polno izgrajene etaže.

V kleti so gospodinski prostori, velika kuhinja, pekarna, pralnica, likalnica, kulisna sušilnica za perilo, prostori za ku-

Glavno poslopje kmetijske šole v Rakičanih.
Sedaj je poslopje že pod streho.

tudi vsega Murskega in Dravskega polja. Na posestvu, ki ga je banovina odkupila, se je nahajalo nebroj starih razpadajočih poslopij. Banovina je poslopja primerno adaptirala ter pričela z malo drevesnico. Pod ravnateljstvom odličnega specialista na polju selekcije žit in semenogojstva ing. Mikuža je bila drevesnica l. 1930. razširjena v sedanjo centralno drevesnico za vso banovino. Blagodejni učinki te velike moderne drevesnice se občutijo pri sadjarstvu zlasti že po vsem delokrogu drevesnice, torej zlasti po Prekmurju in Prlekiji, deloma pa tudi že po ostali banovini.

V letih 1932 in 1933 je izdelal banovinski arhitekt inž. Božidar Čulk zazidalni načrt, in po njem so bili v I. etapi zgrajeni moderni svinjski hlevi za 100 prešičev. Hlevi so posneti po holandskem sistemu, ki je najpraktičnejši in najmodernejši ter tudi najbolj ekonomičen za naše kraje, a veljali so hlevi 100.000 Din. Vzorec za hleve je šoli preskrbel naš znameniti rojak prof. Ogrizek, ki je bil tedaj na visoki šoli za poljedelstvo v Berlinu, sedaj je pa profesor v Zagrebu.

V II. etapi so pričeli graditi glavno poslopje za šolo in internat. Šola je namenjena za enoletno kmetijsko šolo in za kmetijske fante iz vsega Prekmurja in Prlekije. Tudi z nacionalnega stališča je ta šola zelo važna, ker bo delovala kot obmejna postojanka in take šole nima niti Madjarska blizu meje.

Ker se veleposestvo vzdržuje iz lastnih

rivo ter shrambe. V zvezi s kuhinjo se nahaja v visokem pritličju jedilnica in dnevni prostor, na drugi strani pa predavalnica, pisarni za ravnatelja in ekonomista ter konferenčna soba. V I. nadstropju je na eni strani ravnateljevo stanovanje, na drugi pa spalnica za 20 gojencev ter soba za profesorja. V II. nadstropju, ki ga pa na sliki še ne vidimo, pač je pa že narejeno in je na poslopiju tudi že streha, se nahaja druga spalnica za 20 gojencev, soba prefekta ter sobe za bolnike in goste. K vsaki spalnici spadajo primerne garderobe in umivalnice.

Stavba bo solčna in svetla ter moderno opremljena, seveda bo pa imela tudi hišni vodovod z rezervoarjem na podstrešju. Ker so v prekmurski ravnini zvečine le nizke stavbe, tudi to poslopje ni previsoko, da se prilega prekmurski pokrajini. Poslopje bo zvezano z že obstoječim upravnim poslopijem ter z bodočim poslopijem za učiteljstvo s 60 m dolgo pergolo. Med šolo ter pergolo in med imenovanima poslopijema na levi in desni bo lepo urejen angleški park, spredaj pa še drevored topol ob državni cesti. Na desni strani za šolo so hlevi in poslopja s svinjaki, vmes pa gospodarsko dvorišče. Onkraj državne ceste leži grad. Novo poslopje bo veljalo samo 700.000 Din. To je pripisali edino gospodarni rešitvi tlorisa, ker bi drugače tako poslopje veljalo dvakrat toliko. Kakor sedanja banovinska drevesnica, tako bo tudi nova kmetijska šola v Rakičanih v največjo korist našega...

Težka nesreča

Po Dolenjskem so ceste in pota precej slaba. Ker pa morajo po cestah in potih hoditi in voziti tudi kmetje, je sklenilo več občin tam nekje okoli Bučke ali Rake, da bodo same zložile toliko denarja, kolikor ga je treba za nakup modernega cestnega valjarja, ki tlači in izravna pod težo vse, kar mu je na poti, od konjskih in volovskih odpadkov do največjih skal in pečin. In res so možje sklenili pogodbo z neko ljubljansko tvrdko za dobavo valjarja.

Ljubljanska tvrdka je valjar res poslala na označeni naslov. Ko se je razvedelo, da je valjar že na postaji, so se kmetje takoj začeli zbirati, da ga slovesno pozdravijo. Pa so čakali in čakali, a valjarja ni bilo, pa ga ni bilo!

Ljudem ni kazalo drugega kakor da gredo gledat, kaj se je zgodilo, da ga ni. Šli so valjarju naproti. Toda še 10 minut daleč niso prišli, ko so vsi začudeni ostrmeli: Težki in debeli valjar je ležal v cestnem jarku!

»Saj sem rekel na seji, da to ne bo nič,« se je oglasil moder mož, »taka težka stvar se tudi težko premika! Ampak kaj pa sedaj?«

Možje so stikali svoje bistro glave in ugibali. Eni so bili zato, da vprežejo pred valjar konje in vole, drugi so bili za to, da ga denejo »na vinto« in ga na vrveh in verigah privlečejo na določeno mesto, toda...

Takrat so pa razkričali radovedni vaški otročaji, ki se jih je bilo vse polno zbralo okrog valjarja, da valjar zato ne more naprej, ker nima nog, drugi so pa kričali, da zato ne, ker ima »platfus«. Kričanje

otrok je privabilo k valjarju tudi može in vaški kovač je imel prvo besedo.

»Kako pa naj si pomaga naprej ta revež, ko pa ni narejen za pogon z bencinom. Le pogledjte, tukajle prosim, da ni nič bencina v njem in tudi elektrike ne; ta valjar je narejen na pogon s fizolovim plinom, ta pa deluje samo ob petkih. Fizola je v njem še dosti, ampak razplini se še ni...«

Možje so se spogledali in začeli ugibati, kako in kaj bi sedaj. Najprej so kleli tisto ljubljansko tvrdko, ki jim je poslala valjar na fizol namesto na bencin, potem so pa sklenili, da ga bodo pustili kar lepo v jarku do petka, ko bo zopet začel delovati. Takrat ga bodo obrnili nazaj v Ljubljano.

Sreskim in občinskim poverjenikom Narodne prosvete

Naše glasilo »Glas Naroda« je ustvarjeno! Pozivamo in prosimo, da z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo pristopite k nabiranju zadrušnikov in naročnikov, da s skupnim delom osiguramo Slovencem neodvisen, res pravi ljudski dnevnik.

Vsi na delo! — Pišite po pristopnicah!

Narodna prosveta
v Ljubljani, Gajeva ulica 1/1.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 8 Din. Državni davek 2 Din. Pri malih oglaših reklamnega značaja stane peti vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

„POSEST“

REALITETNA PISARNA, DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA CESTA 4/II. prodaja:

HISO, na najprometnejši točki, 4 trg. lokali, več stanovanj, 800 m² zemljišča, glavna cesta, tik tramvaja, izreden donos, Din 330.000.—. Prevzame se lahko večja hipoteka

HISO, vpeljana gostilna, 2 trgovska lokala, v lepih stanovanj, tujske sobe, dvorišče, prona točka, center Ljubljane, Din 700.000.—. Prevzame se lahko do polovice tega zneska hipoteka.

odda v najem:

TROSOBNA STANOVANJA: center, Din 850.— in 1.250.—, Podrožnikom Din 700.—, Bežigrad Din 800.—, Šiška Din 450.—, DVOSOBNA: center Din 800.— in 700.—, Spod. Šiška Din 750.—, Kodeljevo 600.—, Sv. Jakob Din 500.—, Bežigrad Din 450.—, Zgor. Šiška Din 450.—, ENOSOBNA: Sv. Jakob Din 250.—, Moste Din 350.—, Zelena jama Din 150.—, tik tramvaja Din 280.—, Kodeljevo Din 250.—, spada pod mesto Din 170.—, razne sobe s štedilnikom po Din 50.—, 70.—, 130.—, 170.—, 180.— itd. — Velika izbira drugih stanovanj, trgovskih lokalov, gostiln itd.

Citajte in naročajte
„Glas Naroda“!

Za pomlad se oblečete najbolje pri znani domači tvrdki
Drago Schwab
Ljubljana, Aleksandrova c. 7
Pravkar dosepli prvovrstni šofci (angleški in češki) v najmodernejših vzorcih in po konkurenčni ceni.

Veseli fotograf v suhih dneh

Človek bi mislil, da je dogodivščina plod porodne domišljije, vendar je le opis smešno-zalostne resničnosti. Vsekakor pa dokazuje, da je naš človek vzlic krizam in slabim skušnjavam ohranil še vso svojo deviško-naivno lahkovernost in — recimo tudi — darežljivost. Da ne bomo žalili nežne rahlostnosti naših čitateljev, pokrijmo čas in kraj dogodka z usmiljenim plaščem krščanske molčečnosti. Zadostuje naj, ako povemo, da se je zgodilo v okolici Ljubljane, kamor naši meščani že izza Prešernove dobe radi zabajajo. Tam je torej na dan, ko počiva delo, vse mrgoleto ljubljanskih izletnikov in turistov. Bili so prijetno ginjeni in vzradoščeni, ko so lahko z viška ogledovali mesto. Pa se vam pojavi med njimi človek in jim pove, da je fotograf!

Ali si morete misliti za pravega Ljubljanača še kaj lepšega kakor priložnost, da lahko v sliki ohrani spomin na redke trenutke veselja? Vse draščine in družbe so se koj razveselile fotografa v svoji sredi, še bolj pa se jim je vsidral v srce, ko jim je pojasnil, da je siromak brez posla.

Kar brž so bili vse vprek na volji za slikanje. Ker je šlo vse tako naglo, so ljudje lahko stopili ali sedli skupaj, kakor jim je pač najbolj ugašlo. Saj veste, kaj to pomeni mlademu svetu. In fotograf ni bil nič siten. Ni nič preveč predstavljaj in naravnava, kakor je to sicer v navadi pri ljudeh tega poklica. Kar postavil je svojo »škatlo« pred skupino, pa je zlezal pod črno odevalo. Mir. Še trenutek mir, pa je že

pokazal z roko, da jih je »pritisnil«. Kakopak. Brez posla je siromak in mu je treba dati nekaj na račun, ako ljudje hočejo, da čim prej dobe slike. Najprej jih bodo dobili pač tisti, ki plačajo največ na račun. Ob takih prilikah hočejo ljudje navadno vsi biti prvi na vrsti. In fotograf je fotografiral in kasiral, da je bilo veselje, njegov pomočnik pa je radovednim interesom razkazoval album uspešnih posnetkov z drugih krajev.

Povsod, kjer se godi kaj sličnega, se najde tudi kdo, ki mu lepo po ljubljansko pravimo firbec. Tak se je lotil celo podjetnega fotografa in ga vprašal, kdaj neki izmenja plošče v svoji »škatli« — »Gospod, moj aparat je glede tega urejen avtomatično!« se izpod črnega klota odreže prezaposleni fotograf Firbec osramočeno utihne, delo pa v pospešenem tempu napreduje.

Pozno popoldne se fotograf in pomočnik posloviata. Seve, treba je domov, da p. n. odjemalci lahko čim prej dobe slike. Medtem pa, ko pomladansko raznežena srca lepih izletnikov drhte v skrb, kakšni bodo na slikah obrabljani, se fotograf s pomočnikom vred ustavi v Mednem Brez nečnosti in brez vsake pomladanske vzhlenosti možakarja razbijeta škatlo, ki je bila res samo črnolakirana škatla in prav nič v sorodu s kakim fotografskim aparatom. Z nabranimi »naplačili« sta se lahko oba prijetno okrepčala. Tisti, ki so se dali slikati, seveda ni treba biti v skrb, da izraz. Sicer pa upamo, da jih bo že naše nedolžno poročilo spravilo v dobro voljo. Te jim prav res ne zavidamo.

Ali ste:

**Za banovinske samouprave
Za povišanje cen kmetijskim pridelkom
Za znižanje blagovnih tarif na železnih
Za zvezo Slovenije z morjem
Za konkordat s sv. stolico
Za pobijanje nezaposlenosti,
bede in pomanjkanja** ?

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

30. aprila, torek: Gospoda Glembajevi. Gostovanje v Celju.

1. maja, sredo: Blodni ognji. Gostuje g. Vladimir Skrbinec iz Maribora. Red Sreda.

2. maja, četrtek: Marbury.

OPERA

30. aprila, torek: Prodana nevesta. Gostuje gđe. Jara Hala iz Prage. Red B.

1. maja, sredo: Boeaccio. Red C.

Premiera Gregorinove pasijonske drame »V času obiskanja« bo začetkom maja. Glasbene točke je zložil po zgodovinskih podatkih in virih g. prof. Matija Tome, tako da bo pri tej izvorni Gregorinovi drami tudi odgovarjajoča glasba.

Drugi nastop gđe. Jare Hala. V petek dne 3. maja pojo Puccinijevo opero »Tosca« kot po-

poldansko dijaško predstavo po znižanih cenah od 5 do 15 Din. Dijaštvo opozarjamo na to melodiozno, dramatično opero z ogostom v glavni partiji. Cavaradossija poje g. Marček, Scarpinja pa g. Primožič.

Prihodnja operna premiera bo krstna predstava opere poljskega komponista Koczalskega »Zemruda« z g. Gjüngjenac v naslovni partiji. Dejanje je posneto iz pravljice »Tisoč in ena noč«. Snov je nudila komponistu priliko, da oživi z glasbo kos orientalskega, pravljicega življenja. Razen g. Gjüngjenac nastopijo še dame: Kogejeva in Poličeva, ter gg.: Primožič, Petrovič, Gostič, Marjan Rus, Jože Rus, Banovec in Fanel. Komponist Koczalski je prispel v Ljubljano in bo prisostvoval skušnjam in krstni predstavi. Opero režira g. prof. Šest, dirigira g. dr. Svara.

Če ste za to: volite 5. maja listo g. Bogoljuba Jevtića!

Ali je slovenstvo v naši državi ogroženo?

Politična razmišljanja praktičnega Jugoslovana

III.

To vprašanje je aktualno samo v toliko, v kolikor služi raznim nazovi-politikom za strahilo v koruznem polju, kamor niti vrabci ne zahajajo več. Govorili o njem v iskreni, nedemagoški obliki pa je danes med nami vendar še potrebno, ker se vleče nit neodgovornega slepomišljenja z njim v komaj zaznavnih oblikih skozi marsikako pisanje slovenske tiskane besede. Tudi tvori ob premnogi priliki in nepriliki nekaj večni kamen spotike kavarniške politike slovenskih rodoljubarskih omizij, ki so uvojenjena, da je politika, narodna politika, takrat najplodnejša in najvernejša, kadar se ode ne v zamolčano besedo in zadržano gesto srborilega in vaše zagrozenega negativizma. Ta pa ni bil še nikdar in nikjer na svetu ploden in ustvarjajoč!

Ali je tedaj slovenstvo v naši državi ogroženo ali ne?

Če zastavimo to vprašanje tako zvanim Samoslovencem, ki redijo s plodovi svojega kritičnega duha to ali ono slovensko revijo, bomo, kakor se spodobi za budne stražarje vseh političnih, gospodarskih in socialnih zadev, to je celokupne kulturne biti našega slovenskega kolektiva (da se poslužimo te priljubljene njih oznake!) dobili od njih po vsej priliki pritrdilen odgovor. Kajti slovenski razmišljajoči in ustvarjajoči duh, v kolikor se zbira okrog teh revij, je, kakor se spodobi, razmišljal to vprašanje do konca. Pretehtal je pravično vse pozitivne in negativne strani našega dosedanjega življenja v Jugoslaviji. Primerjal jih je z dejanjem in nehanjem drugih ljudstev izven mej naše države. Presodil je naš čas in njegovo zmedenost na vsem svetu v idejnem, gospodarskem in socialnem pogledu. Povlekel je pod to podrobno analizo krepko črto, sešel in odšel skrbno vse postavke tega zamolanega in čudovito vaše uravnovešene računa, ki mu pravimo življenje enega naroda, pa je obstrmel nad končnim rezultatom, ki sta nas z njim obdajala ljubi bog in slovenska usodnost — minus na vsej črti!

In vendar tvori ta usodni minus sedemnajst polnih let našega življenja. Sedemnajst polnih let slovenske politične, gospodarske in socialne zgodovine, ki ni bila na naših tleh morda še nikdar, odkar se je slovenski rod zavedel svoje narodne biti, bolj živa, tvorna in k enemu cilju strmeča, nego je danes. Utrditi in razširiti slovensko kulturno dejavnost v najširših ljudskih plasteh, povezati jo trdno s poživilnim ljudstvom in socialnim napredkom slovenske vasi, te žive in tvorne nositeljice duhovne in materialne rasti našega narodnega telesa, in jo privedi s smotnim in neumornim političnim državnopravnim delom v stik z ostalimi etnografskimi enotami naše države, s Srbi in Hrvati. Končno pa koordinirati vse te tri duhovnosti, zrastle iz različnih zgodovinskih, političnih, gospodarskih in socialnih prilik, v eno višjo stopnjo državljanske zavesti, v Jugoslovanstvo, ki se bo v notranjem izživljanju jasno zavedalo svojih kulturno civilizacijskih nalog, a v svetu pa nastopalo z enotnim, harmonično ubranim hotenjem politično in kulturno zrelega naroda, v evropskem smislu besede!

Ze bežen pogled na dejanski razvoj življenja zadnjih desetletij v Sloveniji nas prepriča o resničnosti te trditve. V kulturnem oziru je šola, ljudska, srednja in visoka v vseh odtenkih potreb sodobnega življenja, doživela pri nas v povojnih letih zavidan vredn razmah.

Če se je razvoj izvršil zaenkrat bolj v kvantitativnem nego v kvalitativnem pravcu, to na dejstvih nič ne izpreminja. Saj je v naravi vseh stvari, da se razvijajo, kadar jih vzbudi v življenje dejanska potreba, prej in bolj v širino nego v globino. Tudi ostale panoge kulturnega narodnega izživljanja, kakor so znanost, literatura in umetnost, so zaživele pri nas v povojnem času s podvojenim ritmom. Vseučilišče kot oglišče resnega in podrobnega znanstvenega dela je vzbudilo na vseh področjih duhovne tvornosti lepo kopico mladih in nadebudnih kulturnih delavcev, ki so in bodo v še večji meri posvečali svoje najboljši moči prečim vprašanjem slovenskega preteklega, sodobnega in bodočega nacionalnega življenja. Tiskajo se knjige, slovenske knjige, iz vseh področij človeškega duhovnega dela v številu, ki je za milijonsko ljudstvo nad vse častno in v vzgled tudi tujini. Periodičnega tiska, dnevnikov, tednikov, polmesečnikov in mesečnikov imamo nič koliko za vse potrebe širokih ljudskih plasti. Proizvode slovenskega ustvarjajočega duha v umetnosti in literaturi so v svoji pomembnostinosti ne le hvalo in upoštevanje doma, temveč so priznani in poznani tudi v tujem svetu. In vse to, bodi nam dovoljen na tem mestu poseben povdarek, pod nepovrjenost in jasno vidno etiketo slovenskega imena!

A tudi nagla revija gospodarskega življenja, v kolikor zadeva Slovenijo, nam ne pokaže negativne postavke v primerjavi s predvojnimi in medvojnimi stanjem. Industrija v naših krajih, ki je bila za časa Avstrije močno zasidrana v rokah tujega kapitala, nemškega in italijanskega, se je v povojni dobi, v kolikor pač je bil slovenski duh v to smer tvoren in iniciativen, osamosvojila v nacionalnem smislu. Izjemno tvorijo le nekatera rudarska podjetja, katerih obratni kapital visoko presega gospodarsko kapaciteto slovenskega denarnega trga. Trgovina in obrt sta se tudi v naših mestih in na deželi rešila neprijetnega poslovnega tekmovanja tujerodcev, da lahko rečemo, da žive Slovenci za svoj denar ob svojem kruhu. Samo po sebi je razumljivo, da ni gospodarska depresija, ki je pritisnila k tlom v zadnjih letih ves poslovni svet, prizanesla niti našemu gospodarstvu, a je rešitev tega vprašanja v veliki meri izven območja nas samih in naših odgovornih gospodarstvenih politikov.

Tudi v socialnem oziru moramo na slovenskih tleh beležiti v povojnem času znaten napredek. Organizacija socialnega skrbstva in pomembno socialno šibkejšim slojem je pri nas izvedena s smotno porazdeljeno društveno dejavnostjo skoraj povsod, v mestih, trgih in tudi delno po vaseh, da lahko z mirno dušo trdimo, da niso naš revež, brezposelni delavec in osiroteli otrok prepušteni samim sebi v borbi zoper glad in druge nepravilne bedne življenja.

Ta bežna skica kulturnih, gospodarskih in socialnih prilik v Sloveniji nas potrdi v veri, da nam je osamosvojitve od jeroberstva Avstrije prinesla vključ v vsej nestalnosti in neurejenosti povojnega življenja vseh evropskih narodov vendar mnoge koristi, ker se je naše narodno življenje v vseh smerih človeške dejavnosti bujno razvilo tako, kakor bi se ne bilo prav golovo v drugačni državni strukturi. Možnost za nadaljnji razvoj vsega duhovnega in materialnega življenja pri nas je dana. Treba je le, da se pri Slovencih ne trosijo neekonomski dragocene duhovne moči v abderisti in neploden boj samoslovenskega Donkhotstva, ki

se bori prenekaterikrat v svoji kratkovidnosti in histerični občutljivosti s pravimi, pravečnimi milini na veter. Tu pa seveda ne mislimo na upravičeno in v času potrebno politično borbo za predragocene ideale celokupnega človeštva, ki so; demokracija, svoboda in enakopravnost za slehernega državljana v državi in izven nje. Tudi ne mislimo na potrebno skrb in paznjo za pravično uveljavljanje in spoštovanje naših slovenskih narodnih svetinj: vere, jezika in tradicionalnih ljudskih običajev, ki morajo ostati nedotakljive in svete.

Naša vera v nezlomljivost in nezmogljivost vsega duhovnega, gospodarskega in socialnega življenjskega kompleksa, ki smo ga označili v začetku svojih izvajanj za Slovenstvo, je in

ostane neomajna. Treba je le, da se vsi Slovenci pogumno otresemo negativizma kavarniške politike rodoljubarskih omizij, ki niso ne slovenski kmet ne slovenski delavec, ta edino zdrava in etično vredna stržena naše narodne biti, ampak so le neplodni meščanski nergači, ki sta jih napačna življenjska filozofija in odtujenost od rodne zemlje zapeljala stran od življenjske resničnosti, ki je zapopadena v enem samem golem stavku: Iz življenja za življenje!

Pri takem Slovenstvu, naslonjenem na tako Hrvatsvo in Srbstvo so dane duhovne osnove za sintezo psihe totalnega in realnega Jugoslovana bodočih dni! In ta je zgodovinska nujnost že naše sedanosti!

G.

Sokolstvo

Vsem Sokolskim društvom in četam v Dravski banovini!

Razposlali smo vsem edinicam v Dravski banovini položnice s proglasom in iskreno prošnjo vseh bratske uprave društev in čet, da prispeva vsaka po svoji moči. Naša akcija je tudi razvidna iz tozadnega poziva v Sokolskem glasniku, broj 448 od 23. novembra 1934.

O naši akciji so razpravljali zastopniki vseh žup Dravske banovine na medžupni seji in sklenili priporočiti to našo izjemno akcijo.

Ugotavljamo ponovno, da je naša akcija za Sokolstvo prva pred vsemi drugimi akcijami:

1. kr je vižmarski tabor važen mejnik za naš narod;

2. ker je vižmarskemu taboru kumovalo Sokolstvo;

3. ker bo ta spomenik: Sokolski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja;

4. ker je St. Vid eden od najtežjih terenov za razvoj sokolske stvari.

Vse Sokolstvo v Dravski banovini je dolžno podpreti predvsem to akcijo in naj ne bo nobenega društva in čete, ki bi ne žrtvovala primernega zneska v ta namen, bodisi iz svoje blaginje, bodisi z nabiralno akcijo v svojem okolišu.

Obolus Sokolstva Dravske banovine naj bo časten, da tako manifestiramo našo bratsko vz-

jemnost in da tudi v dejanju pokažemo veličino sokolske ideje.

Našim denarnim zavodom in industriji!

Svoječasno smo razposlali proglase s položnicami in prosimo vse one, ki se še niso odzvali naši prošnji, da to čimprej store. Naj ne bo nikogar, ki bi ne žrtvoval vsaj malenkostnega zneska za to izjemno akcijo!

Akcijiski odbor.

Razvitič dejčega prapora Sokola I. v Ljubljani. Deča Sokola na Král. Vinohradich v Pragi bo darovala deči Sokola I. na Taboru prapor, katerega svečana predaja in razvitič bosta 18. in 19. maja. Sokol I. je naprosil Nj. Vel. Kralja, da kumuje praporu. V soboto 18. maja bo ob 20. uri članska akademija, v nedeljo 19. maja ob 10. uri razvitič prapora, nato pa povorka po Ljubljani; popoldne ob 16. uri bo velika mladinska akademija, pri kateri bo sodelovalo tudi 24 dečkov in dečlic Sokola na Král. Vinohradich. S češkoslovaško dečo je javljeno tudi številno sokolsko odposlanstvo iz Prage. Vse prireditve bodo v sokolskem domu na Taboru v Ljubljani. Prosimo pripadnike in prijatelje sokolstva, da posvete tem prireditvam bratsko pozornost. Zdravo! Uprava Sokola I.

Sport

Table-tenis

Nacionalno prvenstvo Jugoslavije 11. in 12. maja v Zagrebu

Tik pred letnimi počitnicami ko nastopi premor v table-tenisu se bo vršilo v Zagrebu nacionalno prvenstvo Jugoslavije, kot zaključek tekoče sezone.

Glavni namen tega prvenstva je stvoriti ob koncu sezone dober pregled naših moči v vseh disciplinah, ki prihajajo v poštev pri tekmovanju za svetovno prvenstvo, ki se bo vršilo v Zagrebu marca 1936. Od običajnih državnih prvenstev sta izločeni disciplini: družine in juniorji.

To tekmovanje bo eno najzanimivejših in brez dvoma najbolj napetih kar smo jih imeli kdaj pri nas. Vsako moštvo, vsak posameznik bo vsekakor dal iz sebe vse, da se čim boljše in častneje odreže. Kajti najboljši bodo imeli čast boriti se potem za barve Jugoslavije na svet. prvenstvu kar je vsekakor največje priznanje.

V tekmovanju moštev bo glavna borba za prvo in drugo mesto med Z. K. D. Kraljice Marije iz Zagreba in Železničarskim športnim klubom iz Ljubljane, ki sta daleko najmočnejša v Jugoslaviji. Če bodo igralci Z. S. K., obdržali formo v kateri so se nam pokazali na zadnjem turnirju, se z malo sreče lahko pripeti, da bo romal naslov drž. prvaka moštev iz Zagreba v Ljubljano. Uspeh bi bil zelo velik kajti moštvo Z. K. D. K. M. predstavlja kompletno reprezentanco Jugoslavije, ki je nastopala letos na svetovnem prvenstvu v Londonu. Za ostala mesta pa se

bodo borila moštva Ilirije, Y. M. C. A., Makabi, itd. Zmagovalno moštvo prejme kot priznanje srebrni pokal J. F. F. S.

Tekmovanje gospod posamezno se bo prav tako vršilo v znamenju borbe članov Z. K. D. K. M. Fleksner, Maksimović, Gradjanski in Z. S. K. Horvat, Drovenik, Marinko, v katero bosta prav krepko posegla tudi Weissbacher Ilirija ter Weiller Makabi. Oba se bosta skušala rehabilitirati radi neuspehov v tej sezoni. Vendar pa tu niso izključena iznenadenja. Prav lahko se zopet pripeti, da se kot na III. Vel. prop. table-tenis turnirju vrine med boljše tudi kak novi doslej nepoznani igrači.

Najmanj zanimivo bo vsekakor tekmovanje dam za katero vlada med njimi precejšnja zanimanost.

Prav tako bo trpelo vsled slabe konkurence tudi tekmovanje gospodov in dam v dvojce.

Bolj živo pa bo zopet tekmovanje gospodov v dvojce, kjer imajo ljubljanski tekmovalci več izglede na uspeh, kot njih zagrebški tovariši. Favorite je le težko imenovati, ker se pari le pogosto menjavajo. Vsled tega igrači niso med seboj dovolj vigrani ter zlasti ne poznajo v zadostni meri napak in vršin svojih partnerjev. Tako pade igra čisto na nižji nivo kot bi sicer lahko bila.

Igralci (najmanj 10 po številu), ki bodo pokazali dovolj znanja in sposobnosti bodo prihodnje leto nekaj časa pred svet. prven. pozvani v Zagreb, da tankaj trenirajo pod strokovnim vodstvom najboljših čeških ozir. madžarskih igralcev.

Odmevi

O ameriškem oboroževanju piše »Nene Züricher Zeitung« z dne 18. t. m. in navaja zanimive številke, ki jih tu podajamo tudi našim čitateljem: »Združene države so se z vsoto sil vrgle v oboroževalno tekmovanje, ki se zdaj že neprikrito vrši po vsem svetu. Z mrzlično naglico izdelujejo mornarico in vojno letalstvo, kredite za to pa jemljejo deloma iz izrednega proračuna za najfina dela in poezadnega gospodarstva. V letu 1913/14 so značali skupni izdatki Združenih držav za vojsko in mornarico 244 milijonov dolarjev, leta 1934/35 pa se je samo za mornarico izdalo 455 milijonov dolarjev, kar predstavlja do sedaj v mirnem času najvišjo postavko, do čim je bilo v prejšnjem letu v iste namene izdanih samo 337 milijonov dolarjev. Leta 1914 so imele Združene države tretjo največjo floto na svetu, v letu 1922 pa so že oznanile, da hočejo imeti floto, ki ne sme biti manjša od nobene druge. Leta 1934 je kongres sprejel zakon, po katerem mora biti ameriška flota zgrajena z največjo naglico in do največjih možnosti. Do leta 1939 morata biti zgrajeni 102 novi ladji. Se hitreje pa se gradi zračna flota za edince na suhem in na morju. Leta 1925 je sicer poseben, od samega predsednika ustanovljen urad, kateremu stoji na čelu senator Morrow, po skrbni proučitvi izjavil, »da trenutno ni vzroka, da bi se bali kakršnegakoli zračnega napada z one strani Oceana, pa tudi za bodočnost ne

izgleda utemeljena verjetnost takega napada.« Kljub temu pa je že l. 1926 bilo sklenjeno tudi zračno oboroževanje in 30. junija 1933 so edince na suhem štele že 1497 mornarica pa 971 letalo. A že l. 1934 je bilo nanovo sklenjeno, da se te številke zvišajo na 2300 letal za suhozemne in 2100 letal za morske sile. Na ta način bodo Združene države imele najmočnejšo in najmodernejšo zračno floto na svetu.« In proti komu vse to strašno oboroževanje? »Sovražniki«, pravi list, »ki mu je vse to namenjeno — o tem so si danes v Ameriki vsi edini — je Japonka, ki iz mnogih razlogov ne zaupa Ameriki. Očitek imperalizma Japonski zveni nekoliko čudno v ustih belih velesil, ki so si v zadnjih desetletjih ustvarile mogočne kolonialne posesti. Japonka se čuti danes ogrožena v svoji časti in v svojem življenjskem nervu od Amerike in njenega rasnega predsodka. Zato zahteva tudi ona enakost in enakopravnost, in to tudi v pogledu zračnih sil. To svojo zahtevo opravičuje z dokazovanjem, da je neprimerno manj zavarovana kakor Združene države. Iz potrebe po priznanju enakopravnosti je Japonka tudi odpovedala washingtonski dogovor iz l. 1922, ki je njene zračne sile v primeru z angleškimi in ameriškimi določil v razmerju 3:5:5. Enakopravnost je za Japonko odločilno vprašanje. Drugače je seveda z Ameriko. Njene veljave v svetu ne more nihče osporavati. Amerika je zdaj pred težko odločitvijo. Toda — ali ni ta odločitev morda že padla? Izgleda, da se je Amerika že odločila za mrzlično oboroževanje...«

Kultura

K Kmetijska Matica v Ljubljani si je nadejala naloge, oskrbeli v prvi vrsti dovolj dobrih strokovnih in poljudno znanstvenih knjig našemu podeželju. Za običajno ceno naših knjižnih družb, za skromnih Din 20— na leto, prejmejo člani po štiri knjige. Letošnji knjižni dar obsega Koledar, inž. V. Petkovska Organizacijo in upravo kmetije, inž. Wenka Kmetijsko kokošarstvo, četrta knjiga pa je, kakor vsako leto, tudi letos leposlovna.

Mimo poučnih člankov, gospodarskih nasvetov, navodil in običajnega koledarskega gradiva bo v Koledarju posebno zanimiv sestavek senatorja I. Puelja Nekaj spominov na kralja-človeka. Spomini so pisani tako preprosto, da človek ob čitanju res gleda pred seboj lik tega našega duševnega velikana. Kralj Aleksander I. Zedinitelj oživi. Čudiš se njegovemu spomnu, ki mu nikoli ne odpove, spoštuješ njegovo globoko etiko in zaslutiš v njem vzor, ne le kralja, ampak še več: vzor človeka! In ko prečitaš, vrneš in začneš iznova. In večkrat ko prečitaš, več se ti odkrije iz teh Spominov. Končno ti ostane trpko spoznanje, da smo s kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem izgubili ne le kralja, ne le človeka, ampak genija svojega naroda. genija, kakor ga skopa usoda redko podeli kakemu narodu.

Obe strokovni knjigi imata namen, vsaka po svoje dvigniti kmetško gospodarstvo. Petkovska Organizacija je namenjena v prvi vrsti gospodarjem, Obenoma Kokošarstvo pred vsem gospodinjim, obenoma bi pa želel, da dosežeta v čim večji meri svoj namen. Prva bo morda pro-

drala bolj počasi, ker je ta ledina pač še trda, ko pa se začne kazati njeni vplivi, bo brez dvoma rodila lepe sadove. Druga, Kokošarstvo, je pisana tako izpurno, pregledno in lahko umljivo, da bo vsaki količjak napredni kmetijski gospodinj v veselje. Njena posebna vrednost je — poleg strokovne, seveda — zlasti v tem, da pri vseh naukih in dviganju k napredku pametno opozarja, kako nesmiselno bi bilo, spuščati se v tvegane, drage in nedobičkanosne poizkuse v tej panogi gospodarstva. O leposlovnih knjig, povesti Lojzeta Zupanca Stari Hrk. izpregovorim o priliki posebej. Za danes naj le še omenim, da bi uredništvo Kmetijske Matice storilo prav, ako v bodoče opremi Koledar s »kazalom«, kar bo brez dvoma praktični uporabnosti knjige v korist. Tudi bi bilo prav, da uvede enotnost jezika in pisave v svojih publikacijah. Čemu to, da je en avtor na naslovni strani podpisan kot inž. Petkovšek, drugi kot ing. Wenko? Tudi se je v ediciji vrnilo nekaj jezikovnih napak in stilističnih nerodnosti, ki naj bi se v bodoče ne ponavljale. Umiljivo je, da pisatelji strokovnih del, ki še vedno v marsičem orjajo ledino, posvečajo v prvi vrsti paznjo stroki in šele nato jeziku, naloga uredništva pa bodi, da to izgleda.

A—t.

Panaft Istrati. 16. aprila je umrl v Bukarestu za tuberkulozo »Balkanski Gorkij« — Panaft Istrati, rumunski pisatelj, ki je živel in delal med Parizom in Rumunijo. Močan ideolog, ki izkazuje obsežno literarno delo, je najmočnejši v opisih svoje domovine Rumunije. Od njegovih del opozarjamo zlasti na dve zbirki, tako na roman »Hajduke« in na reportažo o sovjetski Rusiji, ki je morda edinstvena te vrste v svetovni literaturi.

XV. Ljublianski velesejem od 1. do 11. junija 1935

Pred vrati je letošnji pomladanski vzorčni velesejem v Ljubljani. Naša industrijska in obrtniška podjetja bodo zopet stopila pred javnost, da pokažejo sadove pridnega dela, marljive vztrajnosti in življenjske sile. Mnogoštevilni razstavljalci bodo dokazali, da vedo, kaj je podlaga življenja: da delajo in s tem udeležujejo geslo življenja — v delu je moč. Letošnji ljublianski velesejem bo revija uspehov, doseženih v težkem boju za obstanek, bo praznik neumnega in neustrašnega gospodarskega dela našega človeka.

Razstavno blago bo v glavnem porazdeljeno v sledeče skupine:

Strojna in kovinska industrija, fina mehanika. Radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava. Avtomobili, motorna kolesa, dvokolesa, vozovi, šport. Poljedelski stroji in orodja, mlinci. Lesna industrija, pohištvo, pletarstvo, ščetarstvo, igrače. Tekstilna industrija in konfekcija, klobučarstvo, čipkarstvo, cerkevne potreščine. Usnje in konfekcija, krznarstvo. Papir in pisarniške potrebščine. Kemična industrija in fotografija. Stavbarstvo. Glasbila. Steklo, porcelan, keramika, bižuterija. Razno.

Posebno bogate bodo razstave pohištva, tekstilnih izdelkov, preprog, poljedelskih strojev in avtomobilov.

V okviru letošnjega pomladanskega velesejma bomo imeli pa še štiri specialne razstave: gasilsko, gospodinjstvo, razstavo domače volne in razstavo perutnine, ptic in kunccev.

Gasilstvo dravske banovine stopa pred javnost, da na ta način pokaže plod svojega 65 letnega dela. V naši državi je gasilstvo najbolj razvito v dravski banovini, saj šteje že preko 28.000 izvršujočih članov, ki so razmeroma dobro opremljeni in izveščani. Potemnikom pride v naš banovini na vsakeh 40 prebivalcev že en gasilec. Gasilstvo je pri nas prava narodna organizacija in se je zelo razširilo zlasti po deželi. Skoraj vsaka večja slovenska vas ima danes že lastno gasilsko četo.

Letošnja gasilska razstava ima namen pokazati obiskovalcem velesejma razvoj in sedanje stanje našega gasilstva.

Zveza gospodinj prireja tokrat svojo razstavo pod naslovom »Žena v obrti«.

Razvoj moderne civilizacije in nezdružene socialne razmere, ki v njih živimo, so zlasti od ženstva zahtevale vedno novih žrtev in mu naložile teža bremena. Žena je praktično pokazala svojo sposobnost v borbi za lastno ekstenzijo in odpornost napram novim zahtevam realnega življenja dvajsetega stoletja, ter si

tako z uspešnim udeleževanjem v raznih poklicih dobila legitimacijo — samostojnosti. Kako se je naša žena praktično uveljavila v raznih poklicih, bo pokazala ta razstava.

Tehnični višek vse razstave sploh pa bo modna revija, ki bo imela predvsem namen odločno povdariti, da imamo kar zadeva obleke, sami doma vsega dovolj in da lahko glede izdelave in krojev brez skrbi tekmujejo s tujino. Danes ni treba več naši ženi hoditi po lepo in dobro obleko v tujino, danes imamo doma dovolj izbire in domače blago ima tu to odlično prednost, da je mnogo cenejše. Pa še na nekaj hoče opozoriti ta modna revija, namreč, da za lepo obleko ni treba najdražjega blaga, ampak da se dá z najpreprostejšo tkanino večkrat doseči večji uspeh. Preprosta mati n. pr. našimi svojega lepega otroka na vse mogoče načine, medtem ko bi lahko z istim blagom ali kako narodno vezeno napravila svojega otroka nadvse ljubkega in čednega. Živi modeli se bodo predstavljali občinstvu, oblečeni po najnovejši modi. Po zaslugi naših modnih salonov, modistik in čevljarjev bo vse najodličnejše izdelano. Domače ženstvo se bo lahko na ta način najbolj nazorno pričalo o visoki vrednosti domačega blaga in domače izdelave. Ta del razstave bo odprt popoldne in tudi zvečer ob svitu reflektorjev in žarnic. Za zabavo bo skrbel bogat program, ki bo obsegal glasbene, plesne in pevske točke. Z lutkovim odrom in otroškimi komadi pa bo preskrbljeno za deco in za odrasle.

Poučno razstavo o domači volni in njeni uporabi prireditelja kr. banska uprava in Zbornica za TOI v Ljubljani, aranžma razstave pa je poverjen g. Božu Račiču, šefu Zavoda za ženski domači obrt v Ljubljani.

Težki čas silijo predvsem našega kmetovalca, da se je začel bolj intenzivno pečati z ovčerejo in izkoriščati domačo volno. Vsestranska poraba volne bo na razstavi nazorno prikazana. Zanimivi bomo vzorci vseh voln dravske banovine in tudi drugih voln, ter statistični podatki o našem ovčarstvu. Predvajalo se bo tudi lkanje volnenih izdelkov, kar je posebno važno za naše podeželje.

Naše delavno društvo »Živalca« priredi na tem velesejmu svojo VII. veliko razstavo perutnine, domačih kunccev in ptic.

To je v glavnem obris letošnjega pomladanskega velesejma v Ljubljani, ki bo od 1. do 11. junija. Obiskovalcem velesejma je dovoljen na železnih, parniških in avtonih 50% popust.

enah, pa se naj najde ta možnost na domačem ali pa na tujem trgu. Na prste pa se naj stopi tudi brezvestnim veleprekupčevalcem, ki si na

račun našega kmeta kupijo ogromna premoženja. Določi se naj zmerina in primerna minimalna cena živine in mlečnih izdelkov!

Motorizacija in lesni plin

Pomembni ukrepi, ki bi bili važni tudi pri nas.

V čeških listih čitamo zanimive stvari o uporabi lesnega plina za pogon motornih vozil. Med drugim pravi člankar tudi to-le: Dne 29. marca t. l. je izšla v Nemčiji naredba ministra Göringa, z namenom posplošiti in pospešiti uvajanje generatorjev na lesni plin za motorna vozila. Po tej naredbi daje država posebne prispevke v znesku 600 mark, za nabavo vsakega novega vozila, ki bi bilo urejeno na pogon z lesnim plinom oziroma plinom iz lesnega oglja. Nadalje je predviden prispevek 300 mark za nabavo in ureditev generatorjev na lesni plin v vozila in tudi v stabilne naprave.

Odredba ustanavlja po vsej nemški državi na glavnih cestah in križiščih posebno lesne napajevalne postaje, ki bodo dobivale les za polnično ceno, če se obvežejo imeti na zalogi gotove količine lesa za pogon plinskih generatorjev. Nadalje poudarja naredba, da znašajo obratni stroški pri uporabi generatorjev na lesni plin samo eno petino stroškov, v primeri z bencinskim pogonom. Praktični uspehi te odredbe naj bi se ugotovili do 1. oktobra.

Vsa naredba kaže komaj narahlo prikrit vojaški značaj. Ima pa kljub temu dalekosežen pomen za splošno gospodarstvo. V slučaju vojne si bo na ta način nemški državni erar zagotovil reden promet motornih vozil z domačim cenenim gorivom in istočasno bo v veliki meri pomagano tudi domačemu lesnemu proizvajalcu, kar bo znatno vplivalo na uravnoteženje trgovinske bilance in pospešilo motorizacijo Nemčije.

V Franciji so že leta 1926. z zakonom znižali davek na motorje z lesnim plinom za 50%. Poleg tega prispeva država z zneskom 13

do 18 tisoč frankov za nabavo motornega vozila na plinski pogon.

V Italiji določa zakon od 20. aprila 1933 za tri leta davčno prostost za vsa tovorna vozila na pogon z lesnim plinom. Zraven tega pa prispeva državna blagajna 4 do 9 tisoč Lit za nabavo novega generatorja. Slihim primerom sta sledili v zadnjem času tudi Švedska in Litva.

Na Češkoslovaškem si merodajni vojaški kakor tudi gospodarski krogi resno prizadevajo, da bi se izdali slihim ukrepi, kakor v Nemčiji. Poudarja se dejstvo, da je polna tretjina države pokrita z gozdovi in da propadajo ogromne količine lesa na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, ker se zaradi gospodarske krize ne morejo eksploatirati. Cela vrsta domačih tvrdk se je z uspehom poprijela produkcije generatorjev na lesni plin za tovorna motorna vozila. Praksa je pokazala, da se visoke investicije, ki so v zvezi z uvajanjem generatorjev na lesni plin, tekom pičlega pol leta amortizirajo zaradi cenejšega obratovanja. Novi zakonski osnutek je predvideval tudi za Češkoslovaško, davčno prostost za tri leta za vsa nova motorna vozila na plinski pogon. Končna redakcija zakonskega osnutka pa je zahtevala izločenje te ugodnosti, in sicer zaradi forsiranja uporabe špirla pri bencinskih motorjih. Kljub temu pa pričakujejo merodajni gospodarski krogi spremembo v prilog uporabi lesnega plina.

Prepričani smo, da bo naša nova vlada, ki je pokazala že toliko razumevanja za gospodarske probleme tudi temu, za našo državo vsekakor izredno važnemu vprašanju, posvetila vso svojo pažnjo.

Radio

Sreda, 1. maja.

LJUBLJANA: 12.00: Od valčka do valčka (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, vreme, obvestila — 13.20: Veselih pesmic peštra vrsta (plošče) — 18.00: Pogovor s poslušalci — 18.30: Prenos šmarnice iz Francišanske cerkve — 18.50: Čas, poročila, spored, obvestila — 19.10: Naloge sokolstva z ozirom na zakon o obvezni telesni vzgoji (prof. Josip Jeras) — 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ura: Jadranska razstava v Ljubljani ob priliki letošnjega jesenskega kongresa J. S. (prof. Hubert Marjanovič) — 20.00: Prenos iz Ljubljanske opere. V prvem odmoru: Kulturna kronika (poročila prof. Rajko Ložar), v drugem odmoru: Čas, poročila, spored. — BEOGRAD: 19.30: Nacionalna ur

Kakšen bo svet l. 2035?

Ob 300-letnici odkar obstoji v Zedinjenih državah kemična industrija, je predaval profesor biologije dr. Midgley o tem, kakšen bo svet l. 2035.

O tem predavanju poroča »Daily Mail« sledeče: »Do l. 2035. bo promet med planeti že urejen, a brčkone na čisto drugačni znanstveni podlagi kakor si to danes predstavljamo, torej ne z zrakoplovi in ne z raketami, ampak z neko drugo snovjo, ki jo bo treba šele odkriti, ki bo proizvajala več energije kakor pa ona sama tehta. To se pravi, da bo moral 1 kg nove snovi dvigniti ali nositi več kakor 1 kg. Taka snov je teoretično možna in mi stojimo brčkone že jako blizu njenega odkritja. Na planete pa se ne bomo vozili samo na ogledovanje tako, kakor hodimo dandanes na velike razstave, ampak zato, da jih bomo izkoriščali. Na Marsu bo treba poskrbeti samo za vodo in na Veneri za kisik, pa bodo ljudje tam lahko stanovali; prav gotovo pa bomo tam lahko izstopali.

Tudi od življenja bomo imeli več kakor imamo dandanes, že zato, ker si bomo dolgi življenja podaljšali. Trajno državno nadzorstvo nad zdravjem ljudi bo boleznijo silno omejilo in naše življenje podaljšalo. Državnih in drugih meja ne bo več in tudi vojsk ne; naravni zakladi in ves napre-

dek znanosti pa bo prihajal vsemu človeštvu v korist. Danes trpi večina ljudi, ki se štejejo za »kulturne« in ki uživajo »fino« hrano, na prebavilih. Kolikor se te bolezni ne bodo dale ozdraviti s postom in z grobo hrano, jih bomo zdravili s hormonom, ki se nahaja v želodecu kače »Boa constrictor«. Kokoši bodo tako velike kakor so danes prašiči, prašiči pa bodo veliki kakor so dandanes krave, krave pa bodo tolikšne, da bodo morali ljudje pristavljati ob njih lestvice, če jih bodo hoteli molziti. Tudi ta povečava naših domačih živali je možna vsled vbrizgavanja raznih hormonov. Nihče ne bo več nikogar obiskoval, ker bo vsak tudi na daljavo lahko videl svojega prijatelja in se z njim pogovarjal.

L. 2035. se bodo prebivalci New Yorka takole prebudili: Namesto ur budilk bodo požirali zvečer kroglice ali praške, ki so preračunani na določeno število ur. Ko te ure minejo, se človek prebudi in ne čuti nobenega spanca več, ker je popolnoma svež, čil in spočit. Če ga bo zeblo, bo pritisnil na gumb in okna se zapro na tesno. Pritisk na drug gumb sobo prijetno segreje. Nočnih srajc ne bomo več prali, ampak jih bomo metali proč, tako bodo poceni.

letalo, s katerim se bo kot prvi spustil v stratosferne višine znani jadralc Kronfeld.

Novo letalo sta oba tehnika sestavljala v največji tajnosti. Danes so načrti gotovi in prvi praktični poskusi končani.

Novo letalo ima čisto posebno obliko. Podobno je smodki; krila so majhna, na »repu« pa ima pečico, kjer zgoreva mešanica olja in tekočega kisika. Ta mešanica proizvaja, če gori, temperaturo do 6000 stopinj. Ker pa tolikšne vročine noben material dolgo ne vzdrži, letalo lahko samo 30 minut.

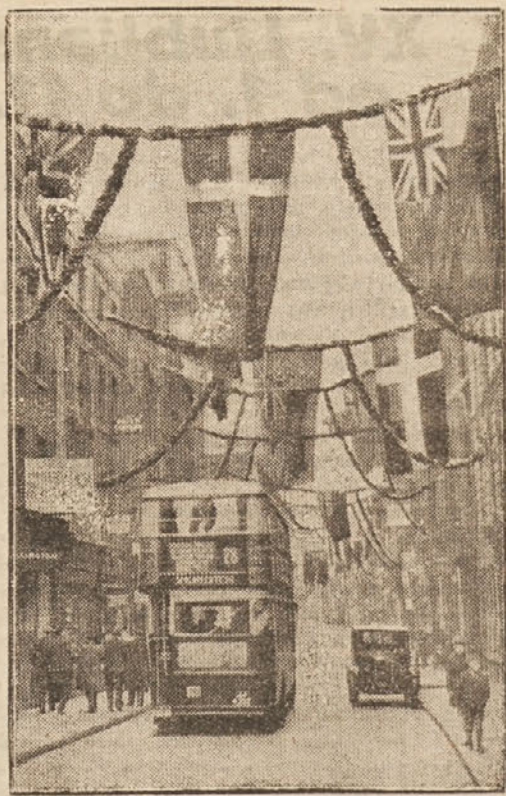
Letalo bodo pognale močne raketne sile v višino, vračalo pa se bo na tla s samim spuščanjem. Preračunali so, da bo doseglo letalo v štirih minutah višino od 20 kilometrov, v tej višini pa bo lahko letelo 25 minut, nakar se bo moralo spustiti na tla. V teh 25 minutah pa bo lahko preletelo več tisoč kilometrov.

Iznajditelja novega letala pa računata tudi z možnostjo, da bo mogoče tudi navadna letala opremiti z novim motorjem. S takim letalom se bo dvignil v višino tudi Kronfeld.

Razne države se za novo iznajdbo že močno zanimajo, ker pomeni zlasti za bombnike velik tehnični napredek.

Turki čistijo svo jezik

Turška vlada namerava v kratkem izdati slovar, kjer bodo vse tuške zamenjane v domačih besedah. V turškem jeziku so ugotovili doslej okoli 8000 tujk. Novi slovar bodo dobili vsi uradi in vse šole.

London se že pripravlja na kraljev 25letni jubilej. Naša slika kaže predmestno londonsko ulico.

V kateri starosti so se ženili znameniti možje?

»Največji Rimljan«, kakor imenujejo zgodovinarji Julija Cezarja, se je oženil s hčerko rimskega državnika Cina, ko je bil star 17 let.

Le eno leto starejša sta bila pri svoji poroki slavni angleški pesnik Shakespeare in pokrovitelj nemškega pesnika Goethe-a vojvoda weimarski Karel Avgust.

Friderik Veliki se je oženil, ko mu je bilo 21 let, Cezar Borgia je bil star 22, pesnik Dante in nemški slikar Dürer po 23 in Aleksander Humboldt 24 let. Skladatelj Mozart in pisatelj Walter Scott sta bila stara po 26 let, prvi predsednik Zedinjenih držav Washington, Napoleon in pesnik lord Byrow so bili stari po 27 let, ko so se poženili. Nemški pesnik Klopstock in skladatelj Rossini sta ob poroki imela že po 30 let. Martin Luter pa je prekorščil že 40. leto — poročil se je, ko je bil star 42 let. Veliki nemški pesnik Goethe pa je čakal do svojega 57. leta, predno se je oženil.

Cudna laika

Na letališču v Cabuyaru v južnoameriški državi Kolumbiji je nedavno opazila straža več indijanskih strelcev, ki so oboroženi z loki in puščicami čepeli pod trimotornim Fordovim letalom in nekaj iskali.

Straža je Indijance prišla in jih odpeljala na poveljstvo letališča, kjer so jih zasliševali. Po dolgem obotavljanju so priznali, da jih je na letališče njihov poglavar, da uničijo jajca »velikega tičar«.

Indijanci v Kolumbiji so šele nedavno videli prvo letalo in poglavarju je prišlo na misel, da bi bilo jako pametno jajca železnega tičar ukrasti, da bi se iz njih izvalili novi železni tičar. Zato je poslal tri svoje najboljše bojovnike naprej, sam pa je s svojimi ljudmi čakal zadaj v zasedi.

Eden kola r.o. — drugi milijone

V angleški grofiji Sussex je te dni umrl v visoki starosti 75 let sloviti kemik Charles Frederic Cross, ki je pred 43 leti izumil način, kako se da iz lesa oziroma iz celuloze izdelovati umetna svila. Cross je študiral kemijo na visoki šoli v Manchesteru, kasneje pa si je skupno s svojim sošolcem in prijateljem Jevanom uredil mal kemični laboratorij, kjer je nadaljeval svoje že na visoki šoli pričete poskuse. Njegov izum pa bi bil gotovo ostal še dolgo let javnosti neznan, če ne bi bil Cross imel za soseda nekega Tetley-a, ki je vodil malo tvornico svilenih tkanin. Temu je Cross nekega dne omenil v pogovoru, da zna izdelovati niti, ki so še bolj tanke in se še lepše svetijo kakor prave svilene niti. Tetley se je zanimal za ta izum in je začel izdelovati umetno svilo na veliko. Za svoj izum je bil Cross kasneje odlikovan z zlato kolajno, Tetley pa je zaslužil težke milijone.

Novo raketno letalo

Dva dunajska tehnika: dr. Sängler, asistent na dunajski tehniki, in bivši vojaški letalec stotnik Jiola-Fernbrugg, sta iznašla novo raketno

Strahotna razdejanja orkana v Nemčiji.

Mala vasica Birkigt pri Geri je doživela te dni strahotno razdejanje. Nepričakovano je zbešnel strahoviti orkan, ki je povsem pomedel z malim naseljem. Orkan je med drugim izrgal težko naložen voz izpod kozolec nekega posestnika in ga zanesel 15 m daleč na polje.

Emil Vachek:

13

Kri ne kliče po maščevanju...

Dosedanja vsebina: Po prevratu Nemce v Českoslovaški republiki muči strah radi njih početja med vojno. Značilna sta glede tega nekdanji major Letz in bivši kadet Bernard Astenburg. Bojita se drug drugega in vsak po svoje še slovaškega pravnika Danijela. Na Bernardov nasvet Letz zbeži na Dunaj, čeprav Danijel niti ni mislil na maščevanje. Danijelu bi se Bernard rad izpovedal, vendar nikakor ne more najti v sebi toliko moči.

Astenburg je zdrhtel: »Bog ni Albanec«, je rekel s slabotnim glasom, »ne čuti ugodja v krvni osveti. Bog je mnogo bolj biološki, kot hočete vi dopustiti. V mislih ima življenje in ne njegovih senc.«

»Sploh me niste prav razumeli, Bernard. Ne mislim osvete. Ker mislim, je to, da se mora iz vsake hudobije izžeti njena poslednja kapljica. Rekli ste z drugimi besedami, da kri ne kliče po maščevanju, ne morete pa utajiti, da kliče po plemenitvi. Kar slabo mi je, ko čutim, kako negujem v sebi žival. Vsak zločin bi moral priti na dan. Samo tako se bo ljudstvu zagnusil in pripomogel, da se ljudje izpopolnjujejo. Zdaj sem vam menda povedal razumljiveje, kaj mislim. Zločin spada pred poroto.«

»Prosim vas, pustite poroto,« je ugovarjal mrzlično Astenburg. »Premalo ste študirali ljudstvo. Kakšen smisel bi neki imelo, če bi privlekli pred ljudsko odločevanje vse siromake, sadiste, nevrastenike, histerike, dedno ali idejno obremenjene in kakor se že imenujejo, ki so počenjali v vojni reči, zaradi katerih bi se jim danes ježili lasje na glavi? (Pri tem vprašanje med nama: v katero kategorijo spadam jaz?) Lepo vas prosim, pustite jih, naj se odpočijejo in pozabijo; pretrpeli so že svoj delež, ako so sploh tega zmožni. Menda nečete, da bi se ljudje petdeset let priprav-

ljali na vojno, se štiri leta topli kakor mehikanski petelin in se potem spet petdeset let mučili za to, kar so zagrešili v blaznosti? Kaj si prav za prav obetate od tega, ko bi vso grozo javno prebirali? Mislite, da bi bilo to gledališče, ki bi ljudstvo dvignilo? Ne, rezultat bi bil samo ta, da bi duhovno popolnoma klonili tisti, ki še ne slutijo, kakšno strahoto lahko predstavlja človeštvo v določenih okolištinah in koliko pokvarjene krvi se kuha v žilah. Ne vem, ali je ostalo človeštvo po te jvojni še kaj iluzij. Ostal pa mu je nagon samoohrane. Ne odkrivajmo mu torej, iz česa sestoji človeštvo, kako je slabo v svojih plemenitih koreninah in od kakšnih naključij zavisi izbira njegovih poti.«

Ves razpaljen je običal v govoru, dočim je v njem še zvenelo notranje vprašanje: »Ali vse to res opravičuje moj čin?«

»Oprostite,« je bridko rekel Danijel, »to je gol zagovor največje pregrehe — polovičarstva. Niti najmanj me niste prepričali. Najbolj se čudim, da more imeti tako plemenit človek take nazore. Mislim seveda, da so samo akademski. Sodim, da bi govorili čisto drugače, če bi vas zadelo na tem polju to, kar je mene. Rajši zdaj pustiva to! Hočem samo še dostaviti, s čimer sem prav za prav hotel začeti. Pri iskanju sledov iz zginelem Letzom, vašim idealno biološkim človekom, se je zbudil v meni sum, ki se ga sramujem. Kakor veste, sem za javno pokoro. Delam jo, Bernard, bili pa so trenutki, ko sem vas imel na sumu, da ste Letza posvarili. Nisem seveda mislil, da ste to storili iz solidarnosti z njegovimi zločini; lahko ste imeli boljše nagibe. Lahko vam ga je bilo žal, lahko ste z njim čutili kot Nemec. Pozneje sem razumel, da sem vas celo s to obliko suma ponižal, in sklenil sem, da vas bom prosil oprostčenja.«

Med tem sta dospela v notranje mesto. Poslednje večerno vrvenje se je poleglo in pestri svetlobni signali so metali v splošno malomarnost svoja gesla, podobna brezplodno ustvarjenim mislim, barvastim enodnevnicam. Astenburg je čutil, da se bliža polom.

Še nekaj minut takega govora, pa ga bodo zapustile vse moči. Prav zdaj pa je bil bolj kot kdaj prepričan, da se ne more pokazati Danijelu v svoji pravi podobi. S silo je iztrgal iz sebe smehljaj. »Nič si ne očitajte, to je bil le slučajen sklad okolištin, ki vas je moral privedi do tega. Ne zamerim vam. Ne zamerite pa tudi vi meni, ako se zdaj poslovim od vas. Sabina je v gledališču. Obljubil sem ji, da jo spremim domov.«

»Očitno ste jo samo zavoljo mene oropali svoje družbe!« je vzkliknil Danijel. »Takšen človek ste, Astenburg. Strmim, ko čutim, kakšno hudobijo zagovarjate pred menoj z jezikom, ko ste po svojih delih vendar nežnejši od mene. Pozabite, če sem v ognju rabil besede, ki so vas morda užalile.«

Stisnil mu je roko in odšel.

Moj Bog, moj Bog, je pomislil Bernard in se opotekal proti gledališču; tega vendar ni mogoče več prenašati. Iznenada se je odločil, da se zaupa Sabini. Morda še nocoj. Njegova zadeva, ki jo je po vojni zazibala v spanje potreba po počitku, se je v njem prebudila, da ne bo več zaspala.

DRUGO POGLAVJE

1

Major Letz je usmeril svoj nespametni beg na Dunaj. To mesto so mu priporočali stari stiki, ki jih je imel z njim, predvsem pa prepričanje, da se ga Danijel semkaj ne bo upal zasledovati. Menda ni bilo drugega kraja na svetu, kjer bi se pokazal čin, ki mu ga je Slovak tako zameril, v tako spravi, skoraj ničevi luči, kakor na Dunaju.

V kolikor je šlo samo za rusinske internirance, ni prišlo med Letzom in Danijelom do spora. Ze zato ne, ker je bil Slovak s svojim nizkim častniškim činom — bil je samo praporščak — za to premalo veljaven. Toda potem se je prigodilo nekaj, kar je naklonilo zmago pri igri na stran Slovaka.